

ŽENA IN DOM

ŠTEV. 4

APRIL 1941

LETO XII.

Še vedno

imate možnost, da si nabavite potrebno blago za obleke, plašče, kostume itd. v prvovrstni predvojni kvaliteti po solidnih, dostopnih cenah

Obiščite nas — prepričajte se!

Manufaktura NOVAK

LJUBLJANA, Kongresni trg, pri nunski cerkvi

TELEFON 28-03

Poslavne uspehe

*dosežete
iz dobrimi reklamnimi tisko-
vinami, ki Vam jih napravi*

Delniška tiskarna d.d.
Ljubljana, Dalmatinova 8 - Telefon 21-32

Tehnično dovršene
pisalne
stroje

in

v raznih
izvedbah

dobite pri

The Rex Co.
Ljubljana
Gradišče št. 10
Telefon št. 22-68

Otrok naj dobi zajtrk šele ko
si je umil obraz in zobe!

Navadi ga pravočasno na

SARGOV

KALODONT

proti zobnemu kamnu

VPRAŠAJ NE ODLAŠAJ

Na razpoľju

Izgubila sem starše že v rani mladosti pa sem odšla v svet za delom in kruhom, deklet mlado in neumno. Spoznala sem fanta svojih let. Lepo mi je govoril in veliko obljuboval. Verjela sem mu; niti pomislila nisem, da bo moral še služiti vojsko. Sel je k vojakom, jaz pa sem ostala sama. In ko sem mu povedala, kako je zmenoj, me sploh ni hotel več pogledati ali celo govoriti z menoj. Kaj zdaj? Vës moj trud in napor, da bi ga spet pridobila nazaj, je bil zaman.

Bila pa je sreča v nesreči, da sem spoznala drugega, šest let starejšega od sebe, ki mi je obljubil, da me bo poročil. Ni mi govoril sladkih besedi, ne zidal še gradov v oblake kakor prvi, toda besedo je držal tudi potem, ko je zvedel za mojo nesrečo.

Sedaj sem že sedem let poročena in imam tudi v zakonu enega otroka. Toda prave ljubezni ne čutim do moža. Ko pride iz službe, vzame puško in psa ter gre na lov. Mene pa pušča samo. Lov je zanj največja zabava. Pri tem ne pomisli, da sem še mlada, da rada plešem, hodim v kino in se zabavam.

Na stanovanju pa imam dva gospoda, ki me rada povabita s seboj. In kadar mi je dolg čas, grem z njima, da nisem tako osamljena.

Kadar je mož dobre volje, mi tega ne očitá. Če je pa hud in slabe volje, mi izreče vse, kar mu leži na srcu.

«Vzemi svojega otroka,» mi pravi, «jaz pa svojega, pa pojdi, kamor te je volja!»

To me boli. Ko pa sem žalostna, me potolaži gospod, ki je na stanovanju in je še fant. Pravi mi, da me ima rad, da naj vzamem svojega otroka in grem z njim v svet.

Zdaj pa ne vem, ali naj mu verjamem ali ne. Svetujte mi, kaj naj storim.

Dekle brez staršev.

Odgovor:

Draga gospa! Ne vem, kako bi Vam rekla in kako pisala, da bi Vam pokazala, da nespametno in nepremišljeno ravnate, da že vdrugeč izzivate usodo, ki Vam je bila sicer prvič še milostna in naklonjena, toda kdo ve, če bo še tudi v drugo tako?

Enkrat ste že spoznali, koliko so vredne sladke besede in zapeljive obljube. Pa bi zdaj še drugič radi okusili sladkost lažne sreče, ki bi se na koncu spremenila v trpek in boleč občutek žalosti in nesreče, ko bi morda sami in zapuščeni ostali sredi poti. bogatejši za bridko izkušnjo, toda oropani tihe družinske sreče in toplega domačega doma, ki ju imate sedaj?

Verjemite, gospa, da ni vredno žrtvovati vsega lepega in domačega, kar imate zdaj, za nekaj let varljive, minljive sreče, ki bo morda res nekaj let spremljala Vaše življenje, potem pa Vas bo zapustila samo in žalostno, še stokrat bolj zapuščeno in tolažbe potrebno, kakor ste zdaj!

Toda kaj Vam je zdaj sploh hudega? Imate moža, ki Vas ljubi, — da, prav gotovo Vas ima rad, saj drugače bi ne šel tako mirno preko zablode Vaše mladosti in bi Vam v Vaši žalosti in sramoti ne nudil pribežajišča v svojem mirnem, toplem domu. Res, ni Vam govoril lepih besed in Vam ni obljubljal nebes na zemlji, zato pa Vam je s vojimi dejanji dokazal, da je možbeseda, da je mož, ki je storil vse, da bi Vam ustvaril lepo in mirno življe-

nje. Kaj boste mar zaradi tega tožili, ker hodi na lov in ljubi naravo? Ne! Če bi ga skušali malo razumeti in se mu približati, bi sami spoznali, koliko lepši in boljši je svet, v katerem živi on, od sveta, kamor zahajate Vi. Ali ni v naravi, v prostranih gozdovih in zelenečih tratah veliko, veliko lepše, kakor pa v zakajenih dvorinah plesišč in kinematografov? Če bi šli nekajkrat z njim, bi videli, v kakšni zmoti ste bili, ko ste hrepeneli za svetom, ki ni nič v primeri s čudežno lepoto narave.

ASPIRIN

tablete

so vse enake!

In vsaka Aspirin tableta nosi „Bayer“-jev križ. „Bayer“-jev križ je edino jamstvo, da ste res dobili Aspirin. Ne pozabite nikdar, da ni Aspirina brez „Bayer“-jevega križa!

Opis rep. pod št. št. 7257 of 23. maja 1948.

Zelo dobrega moža imate, gospa, in bi ne bilo prav, če bi ga zapustili za voljo praznih obljub. Kdo ve, ali bi se uresničile ali ne? Pa če že moža ne ljubite in Vam je življenje ob njem prazno in brez prave sreče, pomislite vsaj na otroka. Spomnite se, kako je bilo Vam, ko ste sredi mladosti in nezkušenosti ostali sami, brez človeka, ki bi Vam svetoval, kam se obrnite in, kako ukrenite, da bo Vam prav in bo srečno Vaše življenje. Spomnite se na to in potem pomislite, če bi bili Vi zmožni, da bi zaradi nekaj let varljive sreče žrtvovali srečo in mir svojega otroka, ki bi po Vašem odhodu ostal sam in zapuščen, brez matere, brez njene dobre, ljubeče roke, sam in nesrečen, kakor ste bili premnogokrat v življenju tudi Vi.

Pomisliti morate, da niste samo človek in žena, temveč v prvi vrsti tudi mati. Mati dveh otrok, ki bi ju s svojim ravnanjem oba spravili v nesrečo. Prvega zato, ker bi ga odpeljali iz mirnega doma in prijetnega domačega življenja na pot za neznano in muhasta srečo, ki se skriva kdo ve kod in hodi kdo ve kam, in bi mu odvzeli tudi skrbnega in dobrega očeta, ki bi ga s svojo varno roko vodil po pravih potih življenja. Drugemu pa bi odvzeli mater, ki edina more videti v dušo otroka in ga s svojo materinsko ljubeznijo obvarovati bridkosti in trpljenja. Razrušili bi mu kakor prvemu dom in mirno domače življenje.

Ne mislite samo nase in na srečo, ki Vas morda čaka ob strani tega drugega, temveč mislite predvsem na to, kaj vse bi Vaša odločitev prinesla ljudem, ki Vas imajo radi, ki Vam zupajo in ki potrebujejo Vas in Vaše pomoči. Pomislite na to, da nimate nikjer dokazov, da Vas bo v tujem, novem življenju res čakalo srečno in lepše življenje, kakor ga živite sedaj.

Morda se Vam bo res zdaj težko odreči sreči, v katero verujete in jo pričakujete v daljnem življenju. Toda kdaj pozneje, ko boste gledali nazaj, boste sami spoznali, da je bila Vaša žrtev vredna trpljenja, ki ste ga preostali, in da Vam je naposled življenje samo povrnilo z lepim in srečnim življenjem tistih nekaj težkih ur, ki Vam jih bo morda preživeti sedaj.

Očetova želja

Velecenjena gospa urednica!

Moj oče se je povzpел od mizarskega pomočnika do dobrega gospodarskega položaja. Ima lepo vpeljavno tovarno pohištva. Nas je bilo četrto sester; tri so prav dobro poročene. Sem torej še edina pri hiši.

Moj oče je vedno mislil, da se bo katera zanimala za njegovo obrt; toda pri treh se je že bridko razočaral. Je vдовec in bi lahko v miru užival sadove svoje delavnosti. Toda ne da si miru. Svoj obrat še vedno razširja in najema nova posojila. Meni pa pripoveduje, da bom po končanem študiju (študiram

Šport utruji...

toda nekaj kapljic klasične "4711", ki jih vdihate z žepnega robca ali natrete z njimi čelo in sence, osveži v trenutku.

№4711.

**PRAVI
Eau de
Cologne**

zadnji semester arhitekturo) njegova naslednica. Očetova želja in razmere me bodo prisilile, da bom morala biti prav tako vprežena v delo, kakor je moj oče. Meni pa tako življenje prav nič ne ugaja, čeprav nimam veliko smisla za arhitekturo in se mi vsi dobrikajo, da bom lahko v tej stroki dosegla znatne uspehe. Rada bi se v kratkem poročila z železniškim uradnikom in bi s študijem kar prenehala. Tako se mi zdi, da bo moja sreča v zakonu večja, kakor pa pri očetovem delu, kjer so noč in dan same skrbi. Ne upam pa si o tem z očetom govoriti.

Vi imate veliko izkušenj. Zato Vas prosim, svetujte mi, kaj naj storim.

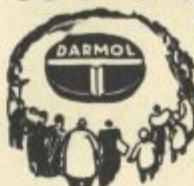
Silva K.

Odgovor.

Vsaka ženska že po naravi hrepeni po lastnem domu. Zato Vam radi verjamemo, da ste prepričani o sreči, ki

Vas čaka v zakonu; saj je o tej sreči vsaka prepričana. Toda v zakonu ni vedno tako lepo, kakor si mlada dekleta mislijo. Marsikaj je drugače in marsikaj se med tem časom spremeni. Nekatere so že po nekaj mesecih razočarane, druge morda kasneje. Skoraj vsaka poročena žena, ki nima obzirnega moža, kaj hitro občuti, da je izgubila svojo prostost. Ker je materialno odvisna od moža, ne more prav uveljaviti svojih človeških pravic. Velikokrat je taka žena sužnja in ne-

Dober okus

je posebna prednost odvajalnega sredstva Darmol. Vrhu tega deluje milo in brez bolečin. Zato uživajo odrasli in otroci radi Darmol

DARMOL

plačana dekla pri svojem možu. Saj ne more od njega. Od česa pa naj živi? Opozarjamo Vas še na to, da je med zakoncema največ sporov zaradi denarja. Se teže pa občutijo možev odvisnost tiste, ki so že pred zakonom imele kakršenkoli dohodek, s katerim so prosto razpolagale, in tiste, ki so že od doma razvajene. Le malo je od moževega zaslužka odvisnih žen, ki so si znale tudi v zakonu obdržati svoje pravice in svoboščine.

Vse drugačen pa je položaj žene, ki si tudi po poroki služi svoj kruh. Mož se prav dobro zaveda, da take žene ne more popolnoma podrediti svoji volji. Saj je velikokrat neodvisna od njego-

V teh časih, ko so možje po večkrat na leto klicani na vežbe, pa je vsaka žena vesela, če lahko s svojim delom prispeva k skupnim družinskim stro-

Vam pa je usoda naklonila skrbnega očeta, ki Vam hoče le dobro. Vaš oče ne dela samo zato, da bi užival sadove svojega truda, temveč dela pač zato, ker mora delati, ker je v njem ustvarjalni duh in ker mu je delo smoter življenja. Če bi prenehal z delom, bi bil najbrže zelo nesrečen. Razumljivo pa je, da mu ne bo vseeno, če pride to, kar je on s trudom ustvaril, v tuje roke. Najbrže računate z bogato doto, kajti s prejemki državnega uradnika Vi najbrže ne boste mogli živeti, če ste imeli doslej vsega v izobilju. Kakšna je borba uradniških družin za obstanek, Vam pa lahko pove vsaka žena takega trpina.

Ne vemo, zakaj bi ne mogli kot žena državnega uradnika voditi očetove tovarne, posebno še, če ste se za to izšolali in imate talent za arhitekturo. Kakor hitro boste uvedeni v vse posle, Vam bo to delo v veselje.

Zato Vam rečemo samo tole: Boga zahvalite, da imate takega očeta, ki Vam je že vnaprej zagotovil brezskrbno eksistenco, da Vam ne bo treba vsakega dinarja petkrat obrniti, preden ga boste izdali. Ko bodo Vaši otroci odrasli, ne bo treba beračiti za njihove službe, temveč jih boste lahko vse zaposlili v svojem podjetju.

Poročile so se naročnice: gospodična Kati Boltetova z gospodom Stankom Klešinom z Jesenic, gospodična Božena Kračmanova z gospodom Lojzom Zrnom, trgovcem z Grosuplja, gospodična Fani Piklova z gospodom Jožetom Antlogo iz Gotovelj, gospodična Kristina Roškerjeva z gospodom Francem Malejem s Teznega, gospodična Slavica Turnškova z gospodom Veljkom Jankovičem, žand. poročnikom iz Debra, gospodična Angela Verbkova z gospodom Jožetom Grumom iz Sp. Slivnice in gospodična Pepca Vrščajeva z gospodom Ivanom Mehletom iz Novega mesta.

Iskreno čestitamol!

Srečen zakon

z malo zobne kreme
O D O L I Nasmejana
usta z blesteče belimi
zobmi mnogo pripo-

morejo do harmonije v zakonu. Zobna krema ODOL prinaša to srečo. S svojo razkošno peno čisti ODOL zobe, krepi dlesni, preprečuje škodljivi zobni kamen in napravlja Vaše zobe blesteče bele.

ODOL

1 TUBA ODOL-A VELJA PO KOLIČINI IN UČINKU ZA 2.

UPRAVA PROSI:

1. Ako še niste plačali naročnine za I. in tudi za II. četrletje, ki znaša 40.— din, jo še danes nakažite.

Hvaležni Vam bomo, če nam nakažete celotno naročnino, t. j. 78.— din.

2. Pišite naslove in imena čit-

ljivo, sicer so pomote v Vašo škodo.

3. Kadar želite odgovor, priložite glede na ponovno povišanje poštnih pristojbin znamko za 2.— din.

4. NAGRADE. Za dve naročnici, ki nam jih pridobite, dobite od nas par svilenih nogavic, kakor hitro nam Vaši naročnici nakažeta vseletno naročnino.

Yse za pomlad

F. KS. **SOUVAN**

MANUFAKTURA

LJUBLJANA
MESTNI TRG 24.

Drage naročnice in bralke!

Dober prijatelj sme marsikaj povedati, kar bi tujemu človeku gotovo zamerili. «Žena in dom» je naš dober prijatelj v veselih in hudih časih, zato mu ne boste zamerili, če posreduje med vami in meno. Rada bi vam povedala nekaj odkritih besed. Stara sem že in izkušena, in morda bodo našle moje besede pravi odmev. Vzeti hočem vaše može v zaščito! In to ne zavoljo njih samih (lahko mi verjamete, tako navdušena res nisem zanje, saj sem že 28 let omožena), ampak zavoljo vas!

V zadnjih mesecih pregostokrat slišimo, kako vzdihujejo može: «Saj mi ni doma obstanka! Žena kar naprej godrnja in tarna zaradi draginje!» — Drugi spet pravi: «Oh, povsod je bolj prijazno ko doma! Žena nima nikoli časa zame, neprestano samo leta od trgovine do trgovine, ali pa čepi vsa obupana nad gospodinjskimi knjižicami, vzdihuje in računa. Saj že ne pomnim več, kdaj sem slišal doma smeh in prijazno besedo!» Mnogo mož pa je, ki pravijo takole: «Ne, vse kar je prav! Neprestano mi očita majhno plačo! Zlomka, saj je vedela, koliko imam, ko me je vzela, jaz pa tudi nisem mogel naprej vohati, da bodo kdaj prišli takšni časi. Več ko garati ne morem, če pa ne dobim več plače, se ji pa tudi ni treba neprestano obregati obme!»

Ljube naročnice, popolnoma razumem položaj današnje gospodinje, saj ga na lastni koži občutim. Vsaka izmed nas je danes v hudih, prehudih škripcih. Cene so se divje dvignile, nekatera živila je prav težko dobiti, marsikaj se je zgodilo in se še dogaja — le naše plače so ostale trdne kakor Kitajski zid! Zdaj pa živi, če moreš, in gospodinji, če znaš!

A vprašam vas, ali so krušne karte, pretirane cene, pomanjkanje nekaterih živil in vse sitnosti, ki so v zvezi s tem, res vredne, da si odtujite moža in omajate lepo mirno družinsko življenje? Ali se bo moka kaj pocenila, če boste dan za dnem jadikovale možu o njej? Verjemite mi, mož bo rajši slabše in manj jedel, samo da mu pokažeš prijazen obraz. Mož se bo rad odrekel sestanku s prijatelji v gostilni, če si vzameš čas, da z njim zvečer prijazno pokramljaš — toda Bog ne daj o gospodinjskih tegobah!

Razumljivo je, da govorim tu o tistih možeh, ki prvega prinesejo plačo domov in dajo torej družini vse, kar imajo na razpolago. Zamislite se, drage žene, kako je takemu možu pri duši, če mu žena neprestano samo tarna in mu ob vsaki priliki očita, kako majhna je plača v primeri z izdatki! Saj siromak ne more nič za to! Če bi tudi začel tebi na ljubo po glavi hoditi — prvega bi le spet prinesel samo toliko domov, kolikor mu drugi dajo...

Žena podpira tri vogle pri hiši. Res je. Toda če je žena vedno čemerna, zaskrbljena in nasajena, potem lahko tudi tri vogle podre. Mož, ki ves dan dela, si želi zvečer razvedrila, veselega ali vsaj prijaznega razpoloženja, ljubeznive žene, da pozabi na skrbi in si oddahne. Če tega nima več, si bo iskal razvedrila drugod. Pri prijateljih, v gostilnah, pri kvartah, morda celo pri drugi ženski. A lepo družinsko življenje je navsezadnje le tisto, kar nas žene lahko resnično osreči. Zakaj bi torej zaradi draginje in vseh drugih nevšečnosti lahkomišelnostno zapravile tisto, kar nam je bitna potreba za življenjsko srečo!

Naravni zakon gre svojo pot in se ne ozira ne na levo ne na desno. Po vsaki noči vstane nova zarja. Za vsako zimo pride pomlad. Časih so zimski meseci presneto dolgi, lepi pomladanski dnevi pa vse prekratki, a pridejo vendarle. In tudi veliki petek je bil potreben, da je prišel dan vstajenja. Prav tako bo po teh hudih časih prišla lepša doba. Paziti moramo torej, da ne bomo takrat ostale praznih rok. Kaj bi nam potlej pomagala cenena moka, milo in olje — če bi ne imeli z njim več komu postreči? Družino si moramo ohraniti, to je pglavitno. In žena mora ostati luč, ki greje in osvetljuje dom!

Sklenimo za praznik vstajenja, da se ne bomo dale ugnati zaradi gmotnih skrbi. Brzdajmo svoje živčno razpoloženje do moža in do otrok in se zavedajmo, da so oni vse, kar imamo. Nenadomestljivi so in edino oni na svetu nas osrečujejo. Potice in druge praznične dobrote lahko nadomestimo s cenenimi sladkarijami, predvsem jih bo pa nadomestil naš vedri obraz in naš ljubeznivi nasmeh. In nikar mi ne zamerite, da sem vam tako odkrito povedala svoje misli in da sem se to pot zavzela za može. V resnici sem se zavzela le za vas. Prav prijetne praznike želim uredništvu «Žene in doma» in vsem vam, drage naročnice in bralke!

ŽENA DRŽAVNEGA URADNIKA.

Vsem gg. naročnicam voščimo veselo Veliko noč! — Uredništvo in uprava.

Metka / VELIKI IN PETER

Ina Slokanova:

Vsepovsod je razsulo sonce svoje zlato. Mlado brstje ga pohlepno pije. Po poti, ob kateri med mlado travo cveto zvončki in podleski, gre velikonočna procesija. Z rdečim banderom se veselo igra veter, zapleta se v krila deklet, razposajeno odnaša fantom in možem praznje klobuke in ves ponižen in nežen boža v pobožnost zaplajene obraze vaških gospodinj. Pri fari je zvonilo. Mogočno, slovesno poje Veliki Peter, razigrano, veselo mu odpevata Florijan in Mali Pavel.

Pod zlatopretkanim nebom nosi gospod Janez Boga. Glas Velikega Petra se mogočen in čist dviga do samega božjega prestola. Gospod Janez misli na Metko, cerkovnikovo hčer. Ona zvoní z Velikim Petrom. Sam Bog ve, kako nerad ji je dovolil. Tako je moledovala, skorajda bi zajokala, čeprav bi človek mislil, da ta deklič sploh ne zna jokati. «Prečastiti, dovolite mi, naj zvonim jaz namesto očeta.» «Toda Metka, kaj bo rekel Mihal, domeni la sva se, da bo pri vstajenju zvonil z Velikim Petrom.» «O, z Mihalom bom že uredila, prečastiti.» V njenih očeh je bila tolikšna sreča, da sme zvoniti, kakor da je našla zakopan zaklad. Ta prečudni deklič! Velika, močna in odločna je kakor fant. In delavna je in resna. Ne gleda za fanti kakor druge njenih let. Ljubezen do zvonov je pa pač podedovala. Kakor da je oče pretočil svojo srčno kri v njene žile. Glas Velikega Petra se mogočen in čist dviga do samega božjega prestola. Všeč mora biti Njemu, ki je gospodar vsega minljivega. Gospod Janez se dobrodušno in zadovoljno smehlja. Ta Metka...

Bela javorova miza je pogrnjena s prtom, v katerem so izvezeni rdeči nageljni. Na sredi se košati velika orehova gibanica. Poleg so v košarici lepo pisani pirhi. Metka poje v kuhinji. Pripasala si je širok bel predpasnik. Vsa žari od dela in vneme.

Kuhinjska vrata so široko odprta. Tako sončno je zunaj, kakor da se po tleh in v zraku pretaka samo zlato.

Velika senca je zatemnila vhod. Metka se je ozrla.

«O, Mihal, kaj bi?»

«Metka, pripravi se, tepena boš.»

Fantove oči se hudomušno iskre. Metka je uprla roke v bok in se začudila: «Kaj sem neki naredila napak?»

«Še vprašaj,» se fant navidezno jezi, «kdo mi je pa Velikega Petra prevzel, kaj?»

«Veliki Peter je moj že od zdavnaj. Nikomur ga ne prepustim, da veš. Niti tebi ne.»

«Niti meni ne, o, Metka, to si pa kar lepo rekla: niti meni...»

Stopil je v kuhinjo in hotel vloviti njeno roko. Toda dekle mu jo je spretno izmaknilo: «Pusti me in ne marnaj, saj vidiš, da sem pri kuhi...»

Fantov pogled se je ujel na pirhe v izbi. «Oo, koliko pirhov si pripravila. Le za koga?» je hotel vedeti.

«To pa tebi nič mar. Tak pojdi že!»

«Pirh mi daj, pa grem!»

«Pojdi!»

«Saj sem rekel: pirh mi daj!»

«Sitnež!»

Stopila je v izbo po pirhe.

«Pa takšnega izberi, da bo kaj napisanega na njem,» je klical za njo.

«Ne bom nič izbirala,» se je ujezila in segla kar po prvem.

«No saj, morda boš pa tako najbolj pravšnega izbrala,» jo je dražil.

Dala mu je pirh, ne da bi ga pogledala. Vzel ga je in si ga ogledal. Zasmel se je.

«Saj sem vedel, da boš zame nekaj lepega izbrala. Čisto prepričan sem bil. O, Metka, kako sem vesel! Pirh je res prelep, in še ta napis: Spominjaj se me! Da, Metka spominjal se te bom velikokrat...»

«Nič nisem izbirala. Daj pirh sem, ti grdavž,» se je delala hudo. On pa je stisnil pirh v pest, jo vščipnil v laket in se zasukal.

«Zbogom, Metka, in hvala! Velikokrat se te bom spominjal.»

Hitro je odšel. Metka je s krajcem očesa pogledala za njim. Ta presneti Mihal, kako jo je ujezil. Kar težko je dihala. Toda ne, to ni bila samo jeza. Še nekaj drugega je bilo, nekaj, kar ne bi znala opredeliti in imenovati. Strašno predrzen je, to je res, je razmišljala o njem. Toda sicer mu ni kaj očitati. Ne pijančuje, okrog deklet ne voglari...

Metka stoji v lini. Njena široka, zdelana dlan boža bronasto telo Velikega Petra. Metka nima prijateljic. Vse njene skrivnosti zve samo Veliki Peter. Metkina dlan boža hladni bron. «Poslušaj, Peter,» pravi, «zdi se mi, da imam tega Mihala malo rada, čeprav je takšen grdavž. Če bi se kdaj možila, bi se samo z njim. Tako drugačen je ko drugi fantje...»

Na ozkem napušču gruli golob in se dvorljivo priklanja golobici. Metka ju gleda in se smehlja...

Vsako nedeljo vabi Veliki Peter k veliki maši. Njegov polni glas doni in zvoní, da se sliši pred sam božji prestol. Vselej mora gospod Janez nehati pomisliti na mlado zvonarko. Metka, ta prečudni deklič. Le zakaj si je vtepla v glavo, da mora samo ona zvoniti z Velikim Petrom. Kakor da je zaljubljena v zvon. Toda ne, zadnji čas sta si z Mihalom nekaj dobra. Priden fant, ta Mihal. Če nanes, ta par bom z veseljem zvezal...

V nekem mestu, ki ga Metka niti v sanjah niti naslikanega ni nikoli videla, so ubili visokega gospoda in njegovo gospo. Časopisi so veliko pisali o tem. V širokih črnih okvirih so objavljali sliko umorjenega gospoda in njegove gospe. Veliki Peter je moral zvoniti za pokoj njune duše. Metkine močne roke vlečejo vrv. Oče zvonil s Florijanom in Malim Pavlom. Glasovi done, jokajo in se zlivajo v žaloben spev. Gospod Janez misli na fante, na može, misli na Mihala in na Metko, ta postavni par, misli na vsa dekleta, vse žene, vse matere in moli poln tesnobnih slutenj: Gospod daj, da gre ta kelih trpljenja mimo nas. Glas Velikega Petra doni in zvonil in nosi župnikovo molitev naravnost pred božji prestol.

Metka stoji v lini. Njene močne zdelane dlani božajo bronasto telo Velikega Petra. «Peter, Mihal mora v vojsko. Tako se bojim, da ne pride več nazaj...» V kotu gnezdi golobica. Nežno skriva mladiče pod perut. Metka jih gleda. Zajokala bi, če bi znala in mogla jokati...

Zemlja je prepredena s strelnimi jarki in bodečo žico. Možje in fantje so dobili puške in ukaz: ubijaj! Grobovi brez napisov so raztreseni po poljih. Nekje joka Veliki Peter za padlimi sinovi, možmi, očeti. Joka, obtožuje, zaklinja. Njegov mogočni glas išče med oblaki poti do božjega prestola, pa je ne najde. Kajti zlata nebeška vrata so zaprta in zapahnjena. Angel z ognjenim mečem stoji pred njimi. Gospodar vsega minljivega se je odvrnil od ljudi, ki se koljejo sami med seboj...

Glas Velikega Petra prosi, zaklinja, roti, prosi, zaklinja in roti neprestano, toda njegov glas zastoj išče med oblaki poti. Hude ure pustošijo polja, že tako slabo obdelana od ženskih rok. Lakota, votlooka zver, se plazi po domah, spremiljajo jo kužne bolezni. Venomer joka Veliki Peter, venomer koplje Tevž, stari grobar, nove jame...

Metkin oče umira. Tako slaboten in nebogljjen je že, kakor novorojeno dete. «Metka,» prosi pojemajoče, «zvoniti mi moraš ti.»...

Veliki Peter joka, joka, kakor ni še nikoli, joka, da bi izjokal vso silno bolečino svoje mlade zvonarke, ki jo sama ne more izliti v solze. Gospod Janez misli na Metko, ko odhaja s pokopališča: Prečuden deklič. Zvonila je svojemu očetu. Da je mogla, ne da bi se zrušila. Res, jekleno voljo ima, toda nekoč jo bo kljub temu strlo...

Metka pleče. Še nekaj vrst, in nogavice bodo dopletene. Potem jih odpošlje Mihalu na fronto. Vesel jih bo. Saj ji je pisal, da ga zebe. Nekdo je potrkal. Tako drobno, tako plaho. Nihče drug ne more biti, kakor gospod župnik. Skočila je k vratom in odprla. «Vstopite, prosim, prečastiti!»

Starec je vstopil. Toda obotavlja se sesti. Desnico tišči v žepu, kakor da nekaj skriva. Njegove misli iščejo ovinokov, da bi ne bilo treba takoj v začetku povedati tistega, zaradi česar je prišel. Pogled mu obvisi na pletenju.

«Pleteš, glej, glej, kako si pridna. Kaj pa bo lepega?»

«Nogavice. Za Mihala, prečastiti.» Metkin obraz žari.

«Za Mihala?? Za Mihala...» Župnikov glas je zastrt, njegov pogled kakor da nekaj išče po tleh. Metkin ga tesno sledi.

«Prečastiti, kaj je — z Mihalom?»

Njen glas je odločen, zahteven, nič ubitega in skrušenega ni v njem, čeprav je njen obraz bel kakor prt na altarju.

Župnik je potegnil desnico iz žepa. Na odprti dlani leži rdeč pirh. Rdeč pirh, na katerem je z lepimi vijugami izpisano srce in napis: Spominjaj se me. Ne, zdaj ni treba Metki povedati ničesar več. Vse ve. Čisto vse.

Ta pirh je bil Mihalu dražji od življenja. Povsod ga je imel s seboj. Živemu ga ni mogel nihče vzeti.

«Otrok, pota Gospodova so včasih nerazumljiva...» tako od daleč, kakor iz samega vsemirja, prihaja župnikov tolažeči glas.

In Veliki Peter spet joka, joka, obtožuje, joka, obtožuje. Njegov glas je silen, kakor je silna bolečina mlade zvonarke, ki ne more jokati. Drobi se v tisoč odmevov, ki se razsipljejo vsepovsod, tudi tja, kjer je v zemlji, od granat razbiti, izkopana jama, v katero mečejo trupla padlih. Veliki Peter joka, joka, joka. Metki krvave dlani, tako krčevito se oklepa zvonove vrvi.

Gospod Janez stoji na leci. Belolaso glavo sklanja, kakor da je truden, silno truden in bi najrajši legel in za večno zaspal. Prebral je evangelij, izklical je imena padlih in zdaj bi moral povedati še nekaj. Pa ne more. Beseda se mu je kakor ostrá bodica zateknila v samo srce. Pogled mu išče med pevkami na koru. Tam nekje mora biti Metka, ta prečudni deklič. Toda povedati mora, kljub vsemu, mora. Le kako bi začel...?

«Dragi župljani,» glas mu trepeče, lovi se, kakor bi ga dušilo, «naš Vsegospodar nam je naklonil še eno, upam, da poslednjo bridko preizkušnjo: Veliki Peter, ki je več ko pol stoletja delil z nami vse dobro in hudo, se bo danes pri večernicah poslovil od vas... Jutri pridejo vojaki ponj...» Župnikova belolasa glava je omahnila med dlani. Zajokal je, in za njim je zaječala vsa cerkev.

Le Metka ni jokala. Štala je sama zase na koru pod temnim obokom, nepremično. Veke so ji nekajkrat zatripale, kakor da bi hotele iztisniti solzo. Toda solze ni bilo. Metka ni znala jokati. Ona je znala samo trpeti, jokati pa ne... Tiho se je vzpela v zvonik. Njene dlani so spet božale dragi bron: «Peter, zdaj mi bodo vzeli še tebe.» V line se je lovil ječeč veter, na pol podrto golobje gnezdo je bilo vse zapredeno v pajčevine...

Veliki Peter se je poslavljajal... Dve uri je pel, rotil, obtoževal, jokal in tolažil, prosil in tožil, dve uri nepretrgoma... Njegove tožbe so postajale vedno silovitejše, zmeraj bolj tuborne... Župljani so klečali na trgu pred cerkvijo in glasno jokali. Ne, zdaj so že kričali, tulili so od silne bridkosti...

Dvakrat se je že novi cerkovnik povzpел v zvonik: «Metka, za božjo voljo, nehaj, ljudje bodo poblazneli...» Toda Metka ga ni slišala. Njene roke so bile kakor prirasle na zvonovo vrv. Iz ranjenih dlani ji je tekla kri, da so jo žgale kakor sam ogenj. Spomnila se je Kristusovega trpljenja. Tudi njega je najbrž tako žgalo, ko so mu z žebli prebodli dlani. Njene misli so bile razbolele, kakor da so od trnjeve krone ranjene. In potem je vojakova sulica prebodla njegovo srčno stran, je napisano... Kaj se ne dogaja tako tudi z njo? Neskončno ostrá bolečina se ji zabada vedno globlje in globlje v srce. Njene razbolele misli postajajo daljne in rahle. Roke so izpustile vrv, in zdaj Veliki Peter samo še ječi in stoka, kakor umirajoč človek... In zdaj — kaj se ji samo zdi? Peter se niža, k njej prihaja... Že jo obdaja blagodejna tema njegovega bronastega telesa. Vse bolj in bolj se potaplja v njej. Vedno bolj daljne, vedno bolj rahle postajajo njene misli...

Nič več ni čuti, ko gospod Janez dviga njeno glavo in šepče: „Metka, ubogi otrok, bal sem se, da se zgodi nekaj, kar bo končno strlo tvoje močno srce...“

Vstajenje

Ko je žena doktorja Hrona videla, da je šele pol petih in da ima še cele pol ure časa do sestanka s svojim možem pred bolnico, je krenila v park. Že pri vstopu je opazila, da sedi na klopi mož, čeprav je bilo vreme še hladno. Sedel je negibno s povešeno glavo, oči so mu zakrivali debeli zeleni naočniki. Zrl je nekam proti visokemu nebu, ki ga pa bržkone ni videl. Na tleh zraven njega je ležala palica. Še preden se je zavedela, kaj hoče storiti, se je Marta pripognila, pobrala palico in jo obesila na naslonilo klopi.

Zganil se je, ko je obstala zraven njega, in rekel nekoliko v zadregi:

»Hvala! Tako slabo vidim...»

«Ali ste...» Marta je v poslednjem trenutku zadržala vprašanje, ki ji je sililo na jezik in ki bi bilo možu prizadejalo bolelost.

«Ne, nisem slep... popolnoma. Nekaj časa je bilo to zelo slabo, ampak zdaj pravi zdravnik, da gre na bolje in da se bom mogel morda kmalu spet posvetiti svojemu poklicu. Slikar sem, veste? Morebiti ste že o meni slišali. Pišem se Jožef Toman.»

«Jožef Toman,» je ponovila Marta in sedla na klop. «To ime mi je tako znano... Ali ste doma iz M.?»

Mož se je bolešno nasmehnil. «Zdi se mi, da me bo misel na M. preganjala vse do smrti. Sva torej rojaka?»

«Tudi jaz sem od tam,» je tiho rekla Marta.

«Torej veste o meni več ko dovolj,» je dejal bridko. «Seveda, če ste zadosti stari, da se lahko spominjate na dogodek, ki se je primeril pred petnajstimi leti.»

«Nekaj sem slišala,» je zašepetala, «toda ne vem...»

«Vam bom pa povedal. Vesel sem, če morem mučiti dušo s spominom na tiste dogodke. Zdi se mi, kakor da s tem vsaj deloma izmivam svojo krivdo... Kakor sem že rekel, je bilo to pred petnajstimi leti v M. Tam sem imel svojo ljubezen, mlado, lepo dekle iz premožne rodbine in... zakaj bi tajil, imela sva se rada in sem resno mislil na to, da se bova poročila, kakor hitro mi bo mogoče. In potem se je zgodila tista nesrečna reč. Vračali smo se na saneh s plesa iz okrajnega mesta, in jaz sem pregovoril dekletovega očeta, da mi je prepustil konje. Morda sem bil pijan ali pa samo prismojen... ne vem več, le to vem, da sem sani prevrnil. In čeprav se nama moškima ni nič zgodilo, je dekle padlo s sani tako nesrečno, da si je prebila glavo nad levim sencem.»

Mož je za trenutek umolknil, potem pa nadaljeval:

«Dolgo je bila v bolnici; samo čudež je moral biti, da ni izgubila očesa, in ko se je vrnila... Vam se zdi to čisto

preprosto, kajne? Bi se bila lahko vzela in... Toda ne, bil sem estet, umetnik, in misel, da bi se oženil z dekletom, ki bo na veke zaznamovano s strašno brazgotino, kažejo ji obraz... Bil sem podel in strahopeten, vem, ampak nisem mogel drugače. Odpeljal sem se v Prago. Brez edine besede pojasnila, brez edine besede opravičbe, in vendar se je vse to zgodilo po moji krivdi. Dekle je poskusilo samomor. Kako se je končalo, ne vem. Povedal mi je to prijatelj zvečer na postaji, ravno ko sem odhajal v Italijo. Teže svoje odgovornosti nisem čutil, vsaj spočetka ne, toda pozneje... Bilo mi je grozno; nisem vedel, ali je mrtva ali živa, nisem vedel, kaj se je z njo zgodilo, in vest me je tako pekla, da mi je življenje postalo pekel. V Italiji sem se oženil. In ves čas zakona nisem imel mirnega trenutka, moje sramotno dejanje mi ni hotelo iz misli, svoji ženi in sebi sem grenil življenje. Žena mi je umrla po desetletnem zakonu. Otrok nisva imela. Morda je bila to kazen za moj greh. V tistem času sem bil že na višku slave, potem pa je začelo hipoma iti navzdol. Vid mi je slabel. Morda sem to podedoval, ampak jaz sem smatral to za kazen, in ko sem spoznal, da ne morem več delati, sem se vrnil v Prago. Zdaj stanujem pri bratu. Zdravniki mi dajejo upanje, toda ne verjamem. Zame ne bo miru, dokler se ne spravim s svojo krivdo, in bojim se...»

»Mislim, da se bojite po nepotrebnem,» je tiho rekla Marta. «Vaša krivda je že zdavnaj izbrisana. Tisto dekle... dobro sem jo poznala... je prišlo po poskušenem samomoru v bolnico in se je pozneje poročilo z zdravnikom, ki jo je zdravil. Ni bila takoj dobra, njena bolečina je bila preveč velika, toda čas zaceli vse; danes je srečna žena in mati svojih otrok...»

Mož je krčevito prijel Marto za roko. «Ali veste to zanesljivo?» je vzdihnil.

«Čisto zanesljivo,» je zašepetala ganjena žena.

«Hvala Ti, Bog,» je rekel mož iskreno. «Vem, da nisem popravil svoje krivde, a vendar morem laže dihati, ko vem, da je ona srečna in...»

S stolpa bližnje cerkve so se oglasili zvonovi. «Pet je ura,» je rekla Marta in hitro vstala.

«Vstajenje,» jo je popravil mož in, držeč njeno roko v svoji, hvaležno dodal: «Hvala vam. Tako sem vam hvaležen — vrnilo ste mi življenje.»

Ko je Marta izginila z moževega dogleda, se je mimogrede dotaknila brazgotine, ki se je vlekla kakor trakec čez njeno levo sence. In kakor da je s tem dotikanjem odvrгла poslednje spomine na preteklost, je hitela z veselim nasmehom proti svojemu možu, ki je ravno stopil iz bolnice.

Jana:

MATER Dolorosa

Obala je bila polna veselih sprehajalcev, mesto polno vrvenja in glasnih pogovorov. Morje se je v svetlih valovih zaganjalo v breg in poljubljalo bele kamne in prazne školjke, ki so žarele v soncu. Ob poti so cveli in dehteli oleandri; njihov vonj se je spajal z vonjem po morju, ki ga je topli veter nosil po jasnem zraku.

Od časa do časa so se s cerkvenih stolpov oglasili zvonovi, in nad mestom je zaplavala njih ubrana pesem veliki noči v čast.

Na pragu hiše, ki je segala prav do morja, je čepela starka in z brezizraznimi očmi strmela v sinjo gladino pred seboj. Videti je bilo, da ne čuti sonca, da ne sliši pritrkavanja zvonov, da ne duha sladkega vonja pomladi. Sedela je tam čisto brez zanimanja in veselja, mrtva za vse, kar se je godilo okrog nje.

Živela je sama zase, zapuščena od vseh, prepuščena samo spominu na en sam dogodek, ki pa jo je tako zelo prevzel, da je ob doživetju tega pozabila na vse, kar se je zgodilo z njo kdaj prej ali pozneje.

Ljudje, ki so poznali njeno zgodbo, so ji nadedli ime «Mater Dolorosa». In to ime ji je ostalo do današnjih dni.

*

Bilo je spomladi, malo pred veliko nočjo, drugo leto od začetka vojne, ravno v času, ko je bilo pomanjkanje vseh življenjskih potrebščin že dodobra čutiti. Mati Dara se je sama ubijala s krpo zemlje zadaj za hišo in z vinogradom, ki se je razprostiral na bregu za vasjo. Mož ji je bil že pred leti umrl, oba sinova, Aca in Tomo, sta morala že v začetku vojne na fronto.

Oni, ki imajo vojno za seboj, bodo lahko razumeli, kaj je prestala uboga žena, ko je čez dan garala pod vročim soncem, ponoči pa so jo huje od sonca žgale skrbi, kaj je s sinovoma. Kadar dlje časa ni dobila pošte od njiju, je kakor včlovečena skrb sama tavalala ob morju in v tihem šepetu valov iskala odgovora svojim skrbem in tolažbe svoji žalosti.

Šele kadar je dobila zamazano, strgano karto enega ali drugega, se je utolažila za nekaj dni.

Oni pomladni čas pred veliko nočjo spet ni bilo nobenega glasu s fronte. Dara je bila obupana. Prekrižanih rok je sedela v vinogradu in tavalala v mislih za svojimi skrbmi, ki so jo zanašale med bobneče, regljajoče glasove pušk in topov, in med mnogimi vojaki, ki so se borili za domovino, iskala obraza svojih sinov, svojih junakov — Ace in Toma.

Skoraj se je že zrušila pod težo skrbi, ko je vendar prišla karta iz daljnega kraja. Pisal ji je Tomo, da je ranjen in da leži v bolnici, drugače pa da mu je dobro in prav. In pisal je še, da jo lepo pozdravlja in da pozdravlja tudi morje in sonce in vinograde in ves svoj ljubljani domači kraj.

Dari je bilo ob teh besedah, da bi jokala in se smejala hkrati. Jokala zato, ker je bil njen sin ranjen, in smejala zato, ker je bil vsaj za nekaj časa rešen iz ognja smrti.

Ne da bi čakala drugo obvestilo, se je pričela odpravljati na pot. Pri sosedah si je izprosila nekaj moke in spekla pogačo. Potem je zaklala edino kokoš in jo ocvrla in v čutaro je nalila trpko-sladkega vina. Na vrtu pa je odtrgala oljkovo vejico, jo pomočila v morju pod hišo in se na cvetno nedeljo, ko so zvonovi svečano pritrkavali k veliki maši, odpravila v mesto k sinu na obisk. Hodila je in hodila čez izlizane kraške skale, hodila v vročini, da ji je znoj kapljal z obraza, hodila po trdih, flakovanih cestah, da ji je koža na nogah že vsa otrdela od žuljev. Hodila je in na veliko soboto je prišla v mesto, kjer je v bolnici ležal njen sin.

O da bi nikoli ne čakala tega velikega petka na samo veliko soboto, na ta veliki praznični dan!

Prišla je v bolnico in prijazna mlada sestra jo je peljala skozi dolge hodnike, mimo procesij ranjencev v svetlo, veliko sobo, kjer je v zatohlem, morečem zraku, ki je bil prepojen z zdravili in vzdihovanjem ranjencev, ležal njen sin.

Stopila je k njegovi postelji in ga s svojimi zdelanimi, žuljavimi rokami pobožala po bledem čelu. Videla je skozi solze, kako se ji je nasmehnil in kako je bil njegova prihoda vesel. Njen veliki dobri fant, njen junak — njen Tomo. In pozabljena je bila vsa dolga pot, pozabljena vročina in žulji na nogah, pozabljeno vse njeno trpljenje ob tem edinem nasmehu sinovem.

Privzdignila je košaro in mu razložila po postelji svetlorumeno pogačo, kose kokoši in čutaro z vinom, čez to pa dela v morju blagoslovljeno in z materinimi solzami posvečeno oljkovo vejico.

«Na, sin!» mu je rekla, «vse to sem ti sama pripravila in prinesla. Jej in pij, da se boš naužil domačih dobrot, da se boš iz njih nasrkal moči in zdravja, da boš spet kmalu junak, kakršnega te potrebuje domovina!»

In medtem ko je sin drobil kosce pogače in jih zalival z vinom, sta se menila o tem in onem, o domu in vinogradu, o njivi za hišo, o barki, ki so jo jesenski valovi raztreščili ob obali, potem o Aci, ki se je boril bog ve kje — le o rani in bolezni, ki jo je imel Tomo, niti besedice ne.

Toda usoda človeku ničesar ne prizanese.

Ko je prišel čas odhoda in se je mati poslavljalala, je privzdignila odejo, da bi stisnila sinu roko v slovo.

Tedaj — o srce, kaj se nisi zaustavilo ob pogledu na to? — je zagledala mesto roke prazen štrcelj, zavit v krvave, debele ovoje. Kakor deblo v vetru se je zamajalo materino telo in kakor brez življenja je omahnila na sinovo posteljo.

Sestre so jo le s težavo spravile k sebi. Ona, ki jo je pripeljala do sem, se je še prav posebno zavzela zanjo.

«Nič ne jokajte, mati!» ji je rekla, «saj to še ni tako hudo. Glejte, vaš sin bo tudi brez roke lahko še junak in ponos vašega srca. Imamo pa v posebni sobi vojaka, ki so mu odrezali obe nogi in roko; komaj, komaj je še pri življenju. Skoraj ves čas leži v nezavesti, kadar pa

Foto Putnik

Split-Peristil

Foto Putnik: Dubrovnik

se zbudi, kliče mamo, da se nam vsem trga srce. Nič ne vemo, kdo je, da bi lahko ustregli vsaj zadnji njegovi želji in poklicali mater, da bi mu zatisnila trudne oči. Ubogi sin, ki je prišel tako mlad ob življenje, in uboga mati, ki ji je usoda tako izmaličila sina.»

Prijela je Dara za roko in jo peljala v sobo, kjer je ležal bolnik ves v obvezah, toliko da so komaj oči in usta gledale iz njih.

«Pst,» je rekla sestra in obstala ob vratih. «Glejte, ravno prebuja se.»

Bolnik je res odpiral oči. Najprej se je ozrl v sestro, potem pa je njegov pogled zdrknil na ženo, ki je stala ob njej. Kakor v čudnem spoznanju so zažarele njegove oči in iz ust se mu je izvil hropeč glas:

«O mati, draga mati, da ste le prišli!»
Bil je Aca.

*

Od takrat se Dari ni več zjasnil razum. Ne pritrkavanje zvonov, ne šumenje valov, ne duh morja je niso mogli zbuditi nazaj v jasno življenje. Veliki petek na velike sote dan je za večno ostal edini živi dogodek v njenem zamegljenem razumu.

*

Če jo je ta veliki petek doletel v tej vojni ali v oni — ni važno. Tudi ni važno, če ga je doživela res Dara ali Mara, ali katera koli druga mati. Važno je le, da je ta dan resnično bil in da tudi resnično živi «Mater Dolorosa». In ne samo ena. Na tisoče jih je, ki doživljajo in so doživljale take ali še hujše velike petke v svojem življenju.

Imamo fotografijo Kristusa

Imamo fotografijo Kristusa. Ta pretresljivi, prekratki, preveč preprosti stavek je danes znanstveno dejstvo. Neka vrsta kemičnega čudeža nam je vrnila obraz Jezusa iz Nazareta.

Dva tisoč let je mrtvaški prt, v katerem so učenci pokopali Križanega, kot za svetlobo občutljiva plošča ohranil njegovo sliko, odtisk njegovega krvavega, s smrtnim potom pokritega telesa.

Kako naj tajimo, da je bila v mrtvaški prt turinske stolnice zavita žrtev Jezus Kristus? Zdi se, da se je znanost sama zvezala z zgodovino in ustnim sporočilom, da bi to dokazala. Še več; znanost priskoči na pomoč, kjer zapisane besede odrečejo.

Vprašanje, ali je v Turinu shranjeni Sveti sudarij (potni prt) mrtvaški prt Kristusa ali ne, je bilo do danes predmet nešteti znanstvenih sporov. V resnici je bila zgodovina tega prta precej temna. Vedelo se je, da je bil ta prt 1,10 m širok in 4,36 m dolg, ki nosi v svoji vzdolžni osi dve sliki, prednjo in zadnjo stran križanega človeka, od leta 1453. last Savojske hiše. Toda kakšna je bila na platnu vtisnjena podoba? Kje je bila poprej?

Francoz Paul Vignon, doktor prirodnoznanstva, licenciat fizike, bivši asistent profesorja Yvesa Delagea na Sorbonni, še danes profesor na «Institut-u Catholique», je izdal knjigo z naslovom «Sveti mrtvaški prt v Turinu». Že leta 1902. je bil stopil pred občinstvo s prav dobro utemeljeno knjigo o tem prtu, ki pa je bila polna pridržkov. Po skoraj štiridesetih letih vestnega dela in raziskovanja je nedavno priobčil svoje končne izsledke.

Vignon pojasnjuje bistvo slike na potnem prtu. Judje so svoje mrtviče pokopavali v prtih, ki so bili natrti s praškom aloe. Sodobnim kemikom je znano, da ta prašek preprečuje gnitje. Poizkusij v laboratoriju dokazujejo, da povzročajo amonijakove pare, ki izhlapevajo pod določenimi pogoji iz mrtvega trupla, na takem prtu podobne slike, kakor je slika na potnem prtu.

Toda kaj se vidi na prtu? Ne samo odtis trupla, temveč predvsem obraz. Blago, ki je pokrivalo mrtviča, se je dotikalo vseh vzvišenejših delov obraza in telesa. Če opazujemo turinski potni prt, nam zbudi po-

Posnetek Kristusovega obraza na turinskem mrtvaškem prtu, ki je bil posnet še brez modernih fotografičnih pridobitev.

zornost predvsem rjav, velik T; to so linije krepko poudarjenega čela.

Na obrazu se dotikajo loki obrvi in lica, oklepajoč na vnani strani oči. To stikalische opazimo na potnem prtu kakor na kaki fotografiji. Prav za prav ga bolj uganemo, kakor vidimo, ker se je prt na tem mestu privzdignil in je ležal na laseh, ki so obkrožali obraz.

Mrtvič je imel močno čelo. Tako se vidijo na temnem čelnem oboku precej svetli toni, ki kažejo poglobitve. Zaprte oči so vtisnile svoje znamenje na prt. Vidi se stikalna črta očesnih vek. In lise pod njo so brez dvoma solze. Označena so usta in brada. Da, tu gre pač za človeka, čigar mirni obraz je v nasprotju z njegovim izmučenim telesom.

Prof. Vignon je dokazal, da telo pokopanega mrtviča ni moglo ležati dolgo pod mrtvaškim prtom, v katerega je bilo zavito. Nikakor ni utegnilo segniti ali prepereti, ker so ostale na prtu slike same nedotaknjene. «Tretji dan je vstal od mrtvih...» Tudi če bi ne hoteli priznati vstajenja, je zgodovinsko dejstvo, da se Kristusovo telo tretji dan ni v grobu več našlo, temveč samo prazen mrtvaški prt.

In glede blaga samega dokazuje prof. Vignon, da izvira prav lahko iz Kristusovega časa, kakor kaže i način njegovega konserviranja i njegova vez, njegovo tkivo. Lahko bi ga pripisali celo še bolj oddaljeni dobi. Mrtvaški prt je bil iz platna, ki je strašno trpežno. V pariškem Louvreu lahko vidimo več ko tri tisoč let star platnen prt, ki je tako dobro ohranjen, da se čuti pod prsti kakor novo platno.

Toda ali zadostujejo ta dejstva za dokaz? Ne. Vignon, ki mu je italijanski kralj, sedanji posestnik prta, naročil, naj stori vse potrebno, da dokaže pristnost potnega prta, je ilustriral svojo krasno knjigo s fotografijami. Na teh se vidijo čudovito jasno sledovi krvi in sokrvice, kaplje in strjenine krvi, ki neoporečno dokazujejo, da je bilo v prt zavito izmučeno in krvavo truplo nekoga, ki je bil usmrčen. Kažejo še več:

Najnovejši posnetek zgornje polovice turinskega mrtvaškega prta, in sicer pozitiv s fotografične plošče. To je, kakor trdijo, verni odtisk Kristusove glave, ko je bil snet s križa.

to telo je bilo bičano in, preden so mu roke in noge prebili z žebli, je bilo ne samo bičano, ampak tudi s trnjem venčano. Na posneti sliki se vidijo krvave kaplje, ki tečejo po ranjenem čelu. In potem je bok tega usmrčenca preboden s sulico. Kako naj že iz tega ne sklepamo, da gre tu res za mrtvaški prt Kristusa, o katerem je rečeno, da njegovo truplo ne bo strohnelo? Tisto bičanje, tisto venčanje s trnjem, fisti bod s sulico — v kakšni zvezi naj bi bilo vse to z zgodovino nekoga drugega?

Toda Vignon je iskal še drugih dokazov. Tako na primer dokazuje, da je bil mrlič, preden so ga pokopali v mrtvaškem prtu, res najprej križan, in da tu nikakor ne gre niti za kako sliko niti za kako prevaro: ko so mu prebodli roke, je tekla kri navpično dol; potem ko je bil s križa snet, je dala izpremenjena lega rok prvotno navpičnim sledovom krvi danes vidno, vodoravno smer. Te vodoravne proge, ki opazovalca najprej presenetijo, niso torej nič skrivnostnega in dokazujejo, da je bil ta mrtvec križan, tako, kakor govori zgodovina o Kristusu. Razen tega je bila lega rok taka, kakor je to zahteval običaj Judov.

Vignon dokazuje, da izvirajo zgoraj omenjene amonijakove pare iz vrenja sečne snovi (scanine), ki je normalna sestavina mrzličnega potu.

Vignon pa gre še dalje. Primerja evangelije z besedilom pri Johannesu in sklepa, da Kristusovega trupla niso umili niti mazilili, kakor tudi ni maziljeno truplo mrliča

na polnem prtu, da pa je bil njegov mrtvaški prt prav verjetno natrt s praškom, ki se pozna na turinskem prtu. Torej bi mrgel biti tudi s te strani ta mrlič Jezus Kristus.

Ampak kje je bil ta prt pred letom 1453? To vprašanje je bilo težko rešljivo. Najstarejši spis, ki so ga imeli o tem, poroča, da je bilo sveto platno okrog l. 1202. razstavljeno v Marijini cerkvi v Bizancu. Toda neki drug učenjak, Henri Martin, je odkril še druge spise, ki dokazujejo, da je eksistiral že v 7. stoletju. V prvih stoletjih so ga iz lahko razumljivih verskih razlogov skrivali. Ljudem tiste dobe je bilo prepovedano upodabljati Kristusa na križu, in zato jim je bilo tudi prepovedano javno častiti ta mrtvaški prt. Zakaj to platno kaže križanje, bičanje in trnjevenec — pa tudi grob. Prvi kristjani se niso mogli odločiti, da bi spet obudili tolikšno sramoto. To je tako resnično, da so ljudje Kristusa, ko so se odločili, da ga bodo v cerkvah kazali na križu, najprej upodabljali samo z odprtimi očmi: On je gospod svojih muk in umira samo po svoji volji.

Mrtvaški prt so dolgo časa skrivali, ker niso mogli priznati, da je bil včlovečeni Bog tako sramotno usmrčen. Neka krščanska sekta, Bazilidiansci, je šla celo tako daleč, da je rekla, da ni bil križan Jezus, ampak Simon iz Kirene. Šele polagoma so spoznali ljudje bistveno vrednost tega križa in so se nehali groziti pred njim.

Vsekakor se je neoporečno dognalo, da je prt prišel nekoč v posest bizantinskih kraljev, kjer je bil v 12. stoletju spravljen v prepovedanem delu palače, in sicer nam o tem priča slavni kronist Viljem iz Tira. Pri plenitvi v Carigradu leta 1204. je bil ukraden. Okrog leta 1355. ga najdemo v opatiji Lirey. Vojvoda Ludvik I. Savojski ga

Dürerjeva slika Kristusove glave, ki je očitno podobna fotografičnemu posnetku.

je dobil 1453 iz rok grofice Margarete, vnukinje Goltrida I. Savojski vojvode v Chambéryju so ga imeli shranjenega, in l. 1532. je bil čudežno rešen iz požara. Plameni, ki so jih pogasili z vodo, katere sledovi se še danes vidijo, se slike niso dotaknili. Na robu slike se je voda ustavila, kakor kaže fotografija. Razen tega se ve, da je bil prt leta 1578. prinesen v Turin, kjer je še danes.

Od 18. stoletja je to platno shranjeno v zvitku v skrinji relikvij, in sicer sredi kapele iz črnega marmorja pod stolno cerkvijo.

Se nekaj je danes dognano. To, kar se je imenovalo «Jeruzalemski prt» ali «prt iz Compiègne», kjer ni bilo nikoli nobene slike, to je bilo kvečjemu platno, ki je bilo uporabljeno čisto postransko pri pokopavanju.

Toda prof. Vignon se ni zadovoljil s tem, da je vpisal (registriral) dokazana dejstva toliko in toliko spisov. Treba je bilo zanesljivo dognati eksistenco prta pred 1202. Vignon je dokazal, da so bile vse Kristusove slike, tudi najstarejše, kopirane po tem prtu. Ta prt je torej eksistiral že od najstarejših časov krščanstva. Vse to se je dokazalo s fotografijo. Tako imamo pravi obraz Kristusov šele mi — po dveh tisočletjih.

Mrtvec, ki je bil zavrt v ta prt, ni bil samo usmrčen in ni samo umrl, kakor Kristus, temveč zdaj je dokazano, da je bil to Kristus sam.

Prof. Paul Vignon je zanesljivo dokazal, da je eksistiral vedno samo en sam prt in da je vsaka potvorba čisto izključena.

In v tem obrazu, ki je hkrati trpljenje in mir, čitamo vso usodo ljudi.

Ljubavno pismo

KO SE JE MOŽILA MATI L. 1907.

Oboževani, edini moj!

Danes Ti pišem zadnje pismo. Še sedem dni. Sedemkrat štiri in dvajset ur in moje najčudovitejše sanje se bodo uresničile: Tvoja bom. Večno tvoja. Tvoja žena.

Saj je prelepo, da bi moglo biti res. Včasih se mi zdi, da o vsem tem samo sanjam. Da si ti samo sanjska podoba, ki bo izginila, ko se zbudim. Tedaj mi je, da bi umrla. Toda ne, saj je vse resnica. Bala je pripravljena. Včeraj sva z materjo uvezli v blazino zadnji cvet. In teh cvetov je bilo toliko, toliko. V vsakem je uvezen košček moje ljubezni, hrepenenja in sanj in materine želje, da bi bila jaz srečna s Teboj. Jutri pripelje mizar pohištvo v najin novi dom. Danes dopoldne sem ga videla. Zelo sem zadovoljna. Izdelano je natanko po najinem načrtu. In danes, danes popoldne bom zadnjikrat pomerila poročno obleko. Oh, predragi, če bi le slutil, kako bo lepa. Lepše ni imela pravljica princeska Snegulčica. Vsa bo iz žumeče svilne in rahlih nežnih čipk. Te čipke

je že nosila pri poroki mo'a babica. Naša rodbinska dragocenost so.

Tetka in sestrične so mi že prinesle poročna darila. Izdam Ti le toliko, da so zelo lepa in jih boš tudi Ti vesel. Še dolgo naju bodo spominjala najinega najlepšega dneva. Toda če pomislim, da bom morala zapustiti dom, mi postane hudo. Vsak najmanjši košček pohištva mi je tako domač in ljub. In mama, moja ljubljena mamica ima zadnje dni neprestano solze v očeh, čeprav se hrabro premaguje. Bridko bo slovo. Pa saj mora biti tudi ma'a grenkobe, ker bi sicer bila moja sreča preveč neizmerna in presladka. Dnevi minevajo hitro kakor ure, in ko mine sedmi, takrat prideš Ti, predragi, in ostaneš za vedno z menoj.

Vročje Te poljublja

samo Tvoja

Angelca.

In ko se je možila hči leta 1940.

Tone!

Samo nekaj vrstic, ker se mi zelo mudi. Kakor veš, se grem z Doro in Majdo smučat. Zadnje dneve svojega deklištva moram pač pošteno izrabiti. Vem da tudi Ti ne boš te dni, ko me ne bo, doma sedel. Toda ne-

kaj Ti rečem, če boš preveč norel, Ti jo zagodem, da boš pomnil. Saj me poznaš.

Tisto sobo sem že najela. Saj bo kar dobra za prvo silo. Mama se veda še vedno godrnja. Kar ne more se sprijazniti z mislijo, da bova stanovala v mesečni sobi. Tudi sicer postaja zadnje dneve že kar neznošna. Neprestano si briše oči, jadikuje in mi pridiga, kakor da sem dvanajstletno dekletce in niti ne slutim, kako se svet vrti. Komaj čakam, da jo za vselej odkurim od doma. Pa teta, s to je šele križi! Za poročno darilo mi je prinesla kup starega porcelana, nekakšne starinske vaze in drugo takšno žaro, s katero ne bom vedela kaj početi. Tudi poročno obleko je sama izbrala, z vlečko seveda, da bo bolj slavnostno. Nositi bom morala prababičine čipke, staro preperelo cunjjo. Med poroko bo gorelo na oltarju ne vem koliko sveč. Igrali nama bodo svatbeno koračnico in ne vem katere skladbe še. Vse to sta določili in naročili mama in teta. Strašanska komedija bo, brr, komaj čakam, da bo za nama.

Torej na svidenje čez štiri dni.

Poljubček na gobček, in ne potepaj se preveč, Ti cigani!

Ela.

* * * Sinček Tinček in vojna * * *

Živimo v času stiske, v času kart, skratka v času, ki nam dan za dnem prinaša pomanjkanje zdaj tega, zdaj onega. Vojna je, nekje z bombami in topovi za svobodo in zemljo, drugod zopet vojna z besedami, vojna za moko in mast in sladkor in olje itd., itd., itd. Težko je in hudo v vsaki vojni, seveda v oni z bombami še veliko huje.

Berite, kakšne težave in stiske je vojna, oziroma moka na karte prinesla tudi malemu Tinčku in kako je nazadnje le srečno, ali bolje povedano — sit izšel iz vseh stisk in težav.

Tinček je bil mamin sinček, in sinček je bil mamin ljubljencek. In ker je bil mamin ljubljencek, si lahko mislite, kako dobro mu je bilo. Vsako jutro, komaj je vstal, ga je že čakala na mizi skodelica toplega mleka in zraven nje — pomislite — sveža, hrustajoča žemljica, namazana z maslom in marmelado.

Pa je prišla vojna in z vojno pomanjkanje moke in s pomanjkanjem moke žemlje po dinarju. Očka, ki je vedel, kaj pomeni dandanes cel dinar, je ukazal, da se žemlje ne bodo več kupovale; sin bo dobival za zajtrk kruh z mlekem.

Ko pa je drugo jutro zagledal sinko kruh namesto žemljice, se je spustil v jok in napovedal gladovno stavko, češ da Tinček kruha že ne bo jedel, Tinček hoče imeti žemlje. In ker se je mama bala za sinčka in je mislila, da bo revček umrl, če bo en dan brez zajtrka, je stekla k peku po žemljo, in Tinček in njegova trma sta zmagala.

In ko se je opoldne pri kosilu oče razburil zaradi tega, mu je mamica povedala, da rajši sama strada in si bo magari od ust pritrkala dinar, samo da bo imel njen sinček Tinček zjutraj žemljo k mleku.

Čeprav mamica ni stradala in so šli dinarčki iz očkovega žepa, je Tinček resnično dobival lepe, hrustajoče žemljice za zajtrk.

Vojna pa je trajala še naprej in pomanjkanje moke je bilo večje in večje. Razglašeno je bilo, da dobimo moko na karte.

Sinčku Tinčku so se spet obetali slabi časi. Žemljo si dobil za četrto kile moke, in tega niti materino ljubeče srce ni moglo žrtvovati. Kupovati so pričeli koruzni kruh. Sinček Tinček pa kakor je bil lačen, tako je bil tudi trmast. Rekel je, da kruha ne bo jedel, in ga ni. Poizkušala je mamica z lepimi besedami, s sladkimi obljubami in grenkimi solzami — nič. Poizkušal je očka s trdo palico, s kipečimi besedami — nič. Tinček kruha ni jedel. Ne in ne.

Zgodilo pa se je, da je prišla teta na obisk. In mamica ji je potožila, kakšne težave ima s sinom.

«Težave zaradi žemljic?» se je čudila teta, «no, ti si pa res ne znaš pomagati!»

In pošepetala je mami svoj recept na uho. In bolj ko je šepetala, bolj se je mami jasnili obraz. Ni minilo pol

foto: Zeiss Ikon

Sinček Tinček

ure, ko je mamica Tinčka vsa srečna pritisnila k sebi in mu obljubila:

«Jutri Tinček boš spet imel dober zajtrk!»

Pa nikar ne mislite, da je teta odkrila peka, ki bi dajal žemlje brez kart! Ali da je izdala prodajalca, ki si je nagrmadil skrivne zaloge moke.

O ne! Poslušajte, kako preprost je bil njen recept...

Ko je Tinček zjutraj vstal, se je na krožniku poleg skodelice mleka grmadil kup rumenih, lepo dišečih koruznih žgančkov.

«Le poglej, Tinček!» ga je bodrila mamica, «le poglej, kaj sem ti pripravila! Pogačo iz samih rumenih, dišečih jajc. Samo poskusi, kako imenitna je!»

Tinček je nekaj časa nezaupljivo ogledoval rumeno grmado pred seboj. To da bi bila pogača? In da so jajčka v njej? No pa pokusimo... Mmmm, pa res ni slabo. Pokusil je še in še, in kmalu je bil krožnik prazen.

Tako je zdaj spet mir in zadovoljstvo v hiši. Mamica je srečna, ker je njen ljubljeneček sit, očka zadovoljen, ker mu ni treba prenašati večnih tožba, Tinček pa vesel, ker mu ni treba jesti neužitnega koruznega kruha, ampak dobiva vsako jutro tako dobro jed iz samih jajc.

«Ah mamica,» vpraša vselej, kadar sede k mizi, «si danes spet dala jajčka v pogačo?»

«Seveda, Tinček, in še koliko!» mu odgovarja in se zadovoljno in srečno smehlja...

PRIPRAVA JEDI ZA SLAVNOSTNE DNI

Za krompirjev obrok potrebujemo rahl krompirjev piré. Kuhan krompir pretlačimo, dolijemo vročega mleka in stepamo tako dolgo, da postane kaša snežnoba in penasta. Pire pripravimo tik pred obedom in ga damo na mizo zelo vročega. Z vilicami in žlico nadevamo piré v obliki venca

Nadevan obrok iz penasto stepenega krompirjevega pireja. Dodamo mu lahko najrazličnejše nadeve, kakor: iz zelenjave, gob, rib, mesa in vsakovrstnih ostankov.

Krompirjev narastek damo na mizo v majhnih steklenih skledicah. Zraven serviramo zelenjadno solato.

v segreto skledo ali na globok krožnik ter damo v sredo gobov, zelenjadni, ribji ali mesni frikase ali ragu. Tudi mesne in zelenjadne jedi, ki niso pripravljene v omaki, damo lahko na mizo v krompirjevem obrobku, ki ga zabelimo s prepraženimi drobtinicami.

Narastki, ki navadno zahtevajo mnogo dobrih dodatkov, se dajo preprosto pripraviti s krompirjevo kašo. Krompirjevo kašo začini s poljubnimi dišavami in zelišči, razredčimo z mlekom, kolikor je potrebno, ter jo zložimo v plasteh izmenoma s poljubnim nadevom v omaščen narastkov model. Nadev lahko pripravimo iz zelenjave, mesa, rib ali gob. Dodamo pa lahko tudi ostanke prekajene slanine, gnjati ali klobase, ki jih zmešamo med zelenjavni nadev ali pa med krompirjevo kašo. Krompirjev narastek v

In končno še poceni in slasten poobedek: nadevana cela jabolka z vaniljevo kremo.

peči dobro prepečemo. Da dobi lepo rjavo skorjo, namažemo zgornjo plast z mastjo.

Okusno zelenjavno žolico pripravimo iz zelenjadne juhe, kisa, zelenega korenovega soka in izvlečka iz svežega peteršilja in zelene. Zelenjavo zložimo v skledo in jo polijemo z žolico, zgoščeno z želatino. Žolico obložimo s kumaričnimi in redkvinimi rezinami in jo prav malo polijemo z žolico, da ostane zgornja plast nespremenjena. Ko se začne žolica strjevati, dodamo še ostalo zelenjavo in aspik. Prevrnjeno žolico serviramo s kumarami, peso, mariniranim zeljem, jajcem, aspikovimi kockami* in peteršiljem.

K slavnostnim obedom serviramo razne solate: črno redkev, zelena, peso in regrat ali krešo, rožno zelje, kisle ali slane kumarice. Okusna in svojevrstna je tudi solatna mešanica iz kuhanega pora, leče in šurove nastrgane zelene. Solatam dodamo po okusu kuhanega narezanega krompirja. Pripravimo jih z marinado ali zeliščno omako.

Poslastice so ob zimskih praznikih predvsem močnata jedila z jabolki. N. pr.: cela jabolka olupimo, izdoblamo peščičišče in napolnimo vdolbino s sladkorjem, marmelado, rozinami, sesekljanimi orehi, koščki fig ali dateljnov. Tako nadevana jabolka skuhamo v oslajeni vodi ali pa jih potresemo s sladkorjem in spečemo v pečici. Paziti moramo, da ne razpadejo. Na mizo jih damo z vaniljevo kremo. Lahko pa jabolka tudi vložimo v vinski žele ali pa neolupljena spečemo v masti ter jih damo na mizo brez drugih dodatkov.

Zelenjadna žolico, obložena s pečenim krompirjem in s pikantno zeliščno omako, je izvrstna večerja za praznike, ker jo lahko in hitro pripravimo že prejšnji dan.

Pikantno sestavljene in začinjene solate ugajajo in osvežujejo, zato ne smejo manjkati na mizi ob slavnostnih dneh.

Iz starega - novo

K 8906. Obleka s karirastim životkom.

M 2950. Prikladen plašč k tej obleki. Za velikost 17 potrebujemo 2,70 m enobarvnega in 1,25 m karirastega blaga; oboje je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17, I in II in stane za plašč ali za obleko 22 dinarjev.

K 8874. Pomladanska obleka iz dveh vrst blaga. Krilo ima dostavljene gube. Za velikost II potrebujemo 1,75 m temnega in 0,45 m svetlejšega blaga, ki je oboje 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8899. Z vstavljenimi progami iz vzorčastega blaga lahko razširimo preozko obleko. Za vstavljene proge potrebujemo 0,80 m blaga, če je 90 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8905. Prekratko obleko iz kockastega blaga podaljšamo z enobarvnim blagom, katerega potrebujemo 1,20 m, če je 80 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8899

K 8905

K 8852. V životu preozko obleko razširimo s svetlim telovnikom. Blaga potrebujemo 0,50 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ŽENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. OPOZARJAMO, DA PRIDEJO KROJI IZ INOZEMSTVA IN DA JE TREBA — ZARADI VOJNIH RAZMER — ČAKATI NANJE 10 DO 20 DNI.

M 2950 K 8874

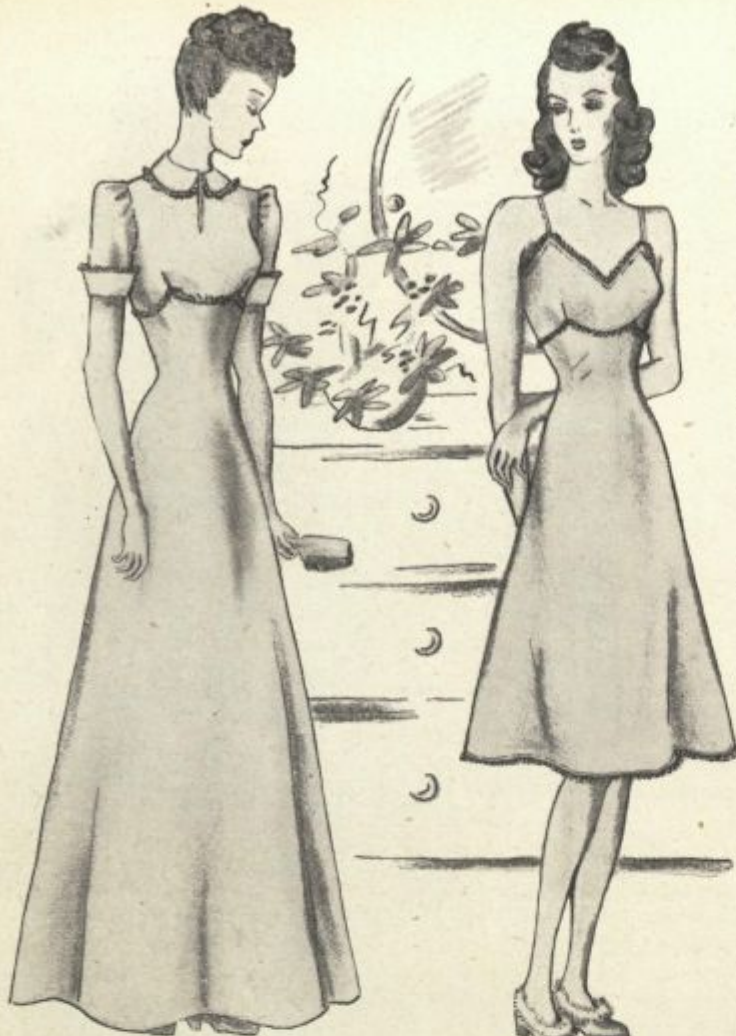
K 8906

K 8852.

NA TEH DVEH STRANEH

KATERIH KROJI SO NARISANI NA POLI,

10

9

Stev. 1. Birmanska obleka za šest- do osemletno deklico. Krilca je nagubano. Blaga potrebujemo 3.50 m, če je 90 cm široko.

Stev. 2. Birmanska obleka za osem- do desetletno deklico. Okrašena je s čipkasto tkanino. Potrebujemo 5 m tafta, če je 100 cm širok, in 1.50 m šipkaste tkanine.

Stev. 3. Praznična obleka, krojena po prsi širini 96 cm. Blaga potrebujemo 2.75 m, če je 190 cm široko.

Stev. 9. krilna kombinacija, hlačke in nedrček, krojena po prsi širini 92 cm. Za vso garnituro potrebujemo 3.25 m pralne svile, če je 80 cm široka.

Stev. 10. ženska spalna srajca, krojena po prsi širini 94 cm. Zanj potrebujemo 4 m pralne svile, če je 80 cm široka.

9

3

1

2

PRINAŠAMO MODELE

KI BO PRILOŽENA „ŽENI IN DOMU“

Stev. 4. Preprosta obleka, krojena po prsni širini 98 cm. Sestoji iz krila in dolge bluze, ki ima velike našite žepe. Blaga potrebujemo 1.75 m, če je 130 cm široko.

Stev. 5. Lahek pomladanski kostum, krojen po prsni širini 96 cm. Za jopiče potrebujemo 1.75 m kockastega, 140 cm širokega blaga, za krilo pa 80 do 100 cm enobarvnega, 140 cm širokega blaga.

Stev. 6. Vezena bluz, krojena po prsni širini 94 cm. Zanje potrebujemo 1.50 m etamina, če je 90 cm širok.

Stev. 7. Obleka za tri- do petletno deklico. Zanje potrebujemo 1 m volnenega blaga, če je 130 cm široko.

Stev. 8. Mornariška obleka in čepica za pet- do sedemletnega dečka. Blaga potrebujemo 1.50 m, če je 130 cm široko.

Stev. 11. Spodnjice za srednje velikega gospoda. Zanje potrebujemo 1.50 m blaga, če je 80 cm široko.

Stev. 12. Spalna srajca za gospoda srednje velikosti. Zanje potrebujemo 3 m blaga, če je 80 cm široko.

6

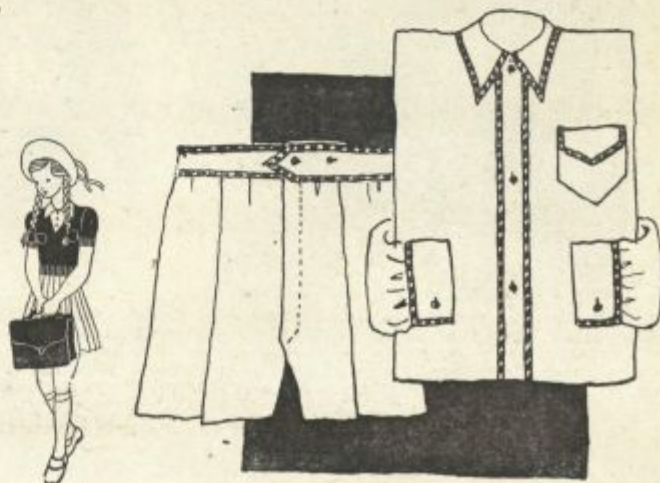
4

5

8

7

11

12

LEPI OKRASKI

K 8921

K 8940

B 2528

R 578

B 2577. Bluza z žabojem, okrašena v vodoravnimi gubicami. Ob vratu temna baržunasta petlja. Rokavi so dolgi ali pa kratki. Za velikost II potrebujemo 1,55 m ali 1,95 m blaga, če je 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17, I in II po 14 dinarjev.

R 578. Krilo iz črtastega blaga. Na nagubanem prednjem delu in na pasu gredo črte pošez. Za velikost II potrebujemo 1,55 m blaga, če je 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikosti 17 za 14 dinarjev.

B 2577

K 8912. Mladostna pomladanska obleka z notopirskimi rokavi. Prednji, dostavljeni del je nabran. Siv zakriva pas iz vrvice. Reverji so preoblečeni z vidnim blagom. Za velikost II potrebujemo 3,50 m blaga, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17, I in II po 22 dinarjev.

K 8940. Obleka z bolerom. Vstavljeni prednji del, ovrtnik in zapetki so iz čipkastega blaga. Krilo je sestavljeno iz treh pol in je samo spredaj položeno v gube. Za velikost III potrebujemo 3,60 m blaga, če je 92 cm široko, in 80 cm čipkastega, 60 cm širokega blaga. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

B 2528. Bluza z obramkom in obnem krojeno ovrtno petljo. Rokavi so dolgi ali kratki. Za velikost IV potrebujemo 1,95 m ali 1,50 m (kratki rokavi) blaga, če je 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih III in IV po 14 dinarjev.

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ŽENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. OPOZARJAMO, DA PRIDEJO KROJI IZ INOZEMSTVA IN DA JE TREBA — ZARADI VOJNIH RAZMER — ČAKATI NANJE 10 DO 20 DNI.

Pomladanska

oblačila

K 8931

K 8955

K 8956

K 8931. Obleka iz enobarvnega in črtastega blaga. Kroj je primeren tudi za predelavo starih oblek. Za velikost II potrebujemo 1.40 m črtastega in 0.85 m enobarvnega blaga, oboje naj bo 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8953. Obleka iz lahkega volnenega blaga. Životek krasijo diagonalni šivi. Tudi gumbnice so izdelane v isti smeri. Za velikost 17 potrebujemo 2.70 m blaga, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17, I in II po 22 dinarjev.

K 8936. Obleka iz vzorčaste umetne svile. Za velikost II potrebujemo 3 m blaga, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8919. Obleka s širokim opusjem. Ohranek in križo sta nabrana. Naprsna šepa sta okrašena z vezenino. Za velikost I potrebujemo 3.25 m blaga, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» z vzorcem za vezenino se dobi v velikostih 17, I in II po 22 dinarjev.

S 1809. Pomladanski kostum. Robovi so obšiti z vezenimi tvezmi primerne barve. Za velikost II potrebujemo 2.20 m blaga, če je 140 cm široko. Za tvezji potrebujemo 45 cm blaga, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» z risbo za vezenino se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8908. Vezena pliščna obleka. Ovratni šal in guba v krilu sta iz blaga svetlejšje barve. Za velikost V potrebujemo 3.10 m temnega in 0.75 m svetlejšjega blaga, oboje mora biti 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» z vzorcem za vezenino se dobi v velikostih III, IV in V po 22 dinarjev.

K 8908

S 1809

K-M 5714. Dekliška oblekica z obramkom. Krojena je v celem in ob vratu močno nabrana. Za velikost I potrebujemo 1.40 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 1, 3 in 5 po 14 din.

B-F 2840. Dekliški pomladanski kostum iz dveh vrst blaga. Za velikost 15 potrebujemo: 1.20 m enobarvnega in 0.95 m kockastega blaga; oboje je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 15 in 17 po 22 dinarjev.

K 8918. Obleka za gospe, krojena v celem. Za velikost IV potrebujemo 2.60 m blaga, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

K-M 5694. Dekliška obleka z obramkom. Pod pasom je stisnjena s trakom. Za velikost 10 potrebujemo 2.35 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 6, 8 in 10 po 14 dinarjev.

BF 2872

BF 2840

K-M 5578. Obleka za manjše deklice. Za velikost 3 potrebujemo 0.95 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 3, 5 in 7 po 14 dinarjev.

KM 5578

ZA MAMICO IN OTROKA

KK 1679

K 8891. Obleka iz črtastega blaga. Različna lega črt povzigne prijetni učinek tega kroja. Za velikost III potrebujemo 2.50 m blaga, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8907. Kostum za gospe močnejše postave. Krilo, ki je sestavljeno iz dveh polj, je spredaj nagubano. Za velikost VI potrebujemo 2.80 m blaga, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih IVA, V in VI po 22 dinarjev.

K-K 1413. Deški plašč z oglavnico. Napravimo ga s pasom ali pa brez njega. Za velikost 5 potrebujemo 1.65 m blaga, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 3, 5, 7, 9, 11 in 13 po 14 din.

B-F 2872. Dekliški pomladanski plašč. V pasu je prerezan. Ovrtnik in žepna obroba je iz blaga drugačne barve. Za velikost 16 potrebujemo 1.85 m blaga, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 14 in 16 po 22 din.

K-K 1678. Hlače za večje ali manjše dečke. Za velikost 11 potrebujemo 0.35 m blaga, če je 140 cm široko, ali pa 1 m, če je 70 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 3, 5, 7, 9, 11 in 13 po 14 dinarjev.

K-M 5691. Dekliški plašček, okrašen s prešlvi. Za velikost 7 potrebujemo 1.15 m blaga, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 5, 7 in 9 po 14 dinarjev.

K-M 5688. Pomladanski plašč z obramkom. Žepi se zapenjajo. Ovrtnik je iz batžuna. Za velikost 13 potrebujemo 1 m blaga, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 9, 11 in 13 po 14 dinarjev.

K-K 1721. Hlačna oblekica za majhne dečke. Za velikost 3 potrebujemo 1.20 m enobarvnega in 0.30 m vzorčastega blaga; oboje mora biti 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 3 in 5 po 7 dinarjev.

K 8907

K 8891

K 8918

KM 5714

KM 5694

KK 1413

M 5688

KM 5691

KK 1721

K-M 5678

K-M 5709

K-K 1639 K-M 5690

K-K 1698

OTROCI

so vedno radi novi

K-M 5678. V celem krojena dekliška obleka. Bel ovrtnik. Usnjen pas. Za velikost 13 potrebujemo 2 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 9, 11 in 13 po 14 dinarjev.

K-M 5709. Obleka za šolarko z vstavljenim pasom. Za velikost 9 potrebujemo 1,90 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 7, 9 in 11 po 14 dinarjev.

K-K 1639. Mornariški plašček za majhne dečke. Za velikost 2 potrebujemo 0,80 m blaga, če je 140 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 14 dinarjev.

K-M 5690. Dekliški plašček. Zanj potrebujemo (velikost 3) 0,95 m blaga, če je 130 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 3, 5 in 7 po 14 dinarjev.

K-K 1698. Deška obleka s kratkim jopičem. Za velikost 11 potrebujemo 1,30 m blaga, če je 140 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 9, 11 in 13 po 14 dinarjev.

B-F 2871. Dekliški športni plašč z obramkom. V pasu je prerežan. Za velikost 15 potrebujemo 2,10 m blaga, če je 140 cm široko. Veliki kraj «Ultra» se dobi v velikostih 15 in 17 po 22 dinarjev.

B-F 2879. Delovni predpasnik iz vzorčastega pralnega blaga. Ob vratu in v pasu je stisnjen s trakom. Za velikost 14 potrebujemo 3,05 m blaga, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 14 in 16 po 14 dinarjev.

B-F 2871

B-F 2879

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ŽENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. OPOZARJAMO, DA PRIDEJO KROJI IZ INOZEMSTVA IN DA JE TREBA — ZARADI VOJNIH RAZMER — ČAKATI NANJE 10 DO 20 DNI.

K 8938. Obleka za gospe s plisiranim prednjim delom. Kroj je primeren zlasti za močnejše postave. Za velikost IV potrebujemo 3.65 m blaga, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih IVA, V in VI po 22 dinarjev.

NOVOSTI ZA VITKE IN MANJ VITKE GOSPOJE

M 2957

S 1815. Pomladanski kostum, primeren zlasti za manj vitke postave. Krilo je sestavljeno iz dveh pol in je na levi strani razširjeno v gubo. Jopica se zapenja na dva gumba. Za velikost V potrebujemo 3.15 m blaga, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih III, IV in V po 22 din.

M 2957. Pomladanski plašč iz diagonalnega blaga. Okrašen je s prešivi in z usojatimi nappustki (paspula). Za velikost II potrebujemo 2.55 m blaga, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8895

K 8938

S 1815

K 8901

K 8895. Mladostna obleka z obramkom. Okrašena je z našitimi traki v dveh različnih barvah. Obleka je še posebno lepa, če jo napravimo s kratkimi rokavi. Za velikost I potrebujemo 3 m blaga, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17, I in II po 22 dinarjev.

K 8901. Trodelna obleka, sestojča iz nagubanega krila, pikčaste bluze in jopice. Za velikost I potrebujemo: za krilo 1.55 m, za jopico 1.40 m blaga, če je 130 cm široko, za bluzo pa 1.20 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 din.

KROJI «ULTRA» SE NAROČAJO POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI «ŽENI IN DOMU», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8. ZA KROJE JE TREBA OBENEM NAKAZATI PRI KROJU OZNAČENI ZNESEK. OPOZARJAMO, DA PRIDEJO KROJI IZ INOZEMSTVA IN DA JE TREBA — ZARADI VOJNIH RAZMER — ČAKATI NANJE 10 DO 20 DNI.

== V Y L A K U ==

Med Zagrebom in Ljubljano. Nasproti mi sedi simpatična gospodična.

Na neki postaji vstopi gospa, ki ji je bilo videti, da je iz premožnih krogov. Njena hčerka, ki jo je imela s seboj, je utegnila biti kvečjemu štiri leta stara.

«O, bebica, pokaži se no! Kako si ti korajžna punčka!»

To je rekla tako prisrčno, da si je takoj pridobila srce male deklice, ki je šla z veseljem k njej in ji začela čebljati o svojih doživetjih pri sankanju. Gospodična si jo je posadila na kolena in znala malo dekletce tako zabavati, da je bilo veselje.

«Jaz imam take bebice strašno rada, veš.»

In gospodična se je tako ljubeznivo in prijetno razgovarjala z deklico, da vam ne morem povedati. Kakor je bila že prej na pogled simpatična, tako je zdaj odkrila vse svoje vrline, pokazala svojo dušo in svoj značaj, ki je pričal o ljubezni do otrok in znanju ravnati z njimi.

«Nikač ne nadleguj gospodične, Evica,» je mati posvarila malo razposajenko.

«Ne, gospa, to ni nadlegovanje, jaz imam rada žive otroke. Otrok mora biti živahen, tudi razposajen, samo da ni zloben. In tale bebica ni poredna, kajne da nisi? Samo živa je, in to je prav.»

In gospodična je spraševala deklico o tem in onem ter se je iskreno smejala njenim odgovorom. Pripovedovala ji je tudi sama vesele reči, da se je otrok od srca smejal, jo kar ščipal od samega navdušenja, in je bilo videti, da jo je na mah vzljubil.

Malokdaj sem videla tako prijetno in kakor nalašč za vzgojiteljico ustvarjeno dekle. In res se je izkazalo, da je bila v nekem južnem mestu za vzgojiteljico, pa so jo rodbinske razmere prisilile, da je morala pustiti službo in se vrniti domov.

Konec je bil: premožna gospa se je dala z njo v resen razgovor, čigar posledica je bila, da je dekle dobilo v premožni hiši dobro službo vzgojiteljice.

Elbeo

ogavice v modnih pomladanskih barvah v samoprodaji

V. Lesjak, Šelenburgova

Rokavičar, Hotel Slon

2 Jabolki — Tip za lepše noge

Jabolko vzbuja samo takrat slast če je njegova koža napeta. Nagubano in zgrbančeno jabolko ne mika. Prav tako je z Vašimi nogami. Veliko nogavic objema nogo nad gležnjem in pod kolenom le ohlapno. S tem je lepa linija noge takoj pokvarjena. Vse drugače je pri nogavici, ki se prilega napeto. Šele v njej se lahko razvije vsa lepota noge in njena plastika ter fina linija. Tako neobičajno napeto se prilega nogi Elbeo-nogavica. Vzrok temu je prav posebno elastičen material. Prav vseeno ali ob kolenu ali v gležnju vedno je nogavica napeta in brez gub. Prosimo, vprašajte po napeto se prilegajočih Elbeo-nogavicah v boljših trgovinah.

Mož in otroci svetujte

Nekateri ljudje ne znajo obvladati življenja. Če zaidejo v dolgove ali v druge neprijetnosti, izgube glavo.

Gospe Olgi se je podobno godilo. Imela je hude skrbi in je večkrat po cele ure sedela nad gospodinjsko knjigo ter premišljala, kako bi se sprijaznila z zvišanimi izdatki v gospodinjstvu. Njeni štirje otroci so potrebovali od leta do leta več obleke, jedi i. dr. in njen mož je komaj nosil težko breme. Toda gospa Olga ni videla nikjer izhodišča in je pustila, naj se vse godi, kakor hoče. Seveda je pri tem zelo trpela rodbina in gospodarstvo.

Nekega dne je prišla na obisk njena sestra in prinesla pomoč.

«Že zdavnaj bi se ti morala zavedeti in se odločiti za kak korak, da bi vzdržala izdatke in prejeme v ravnovesju,» ji je rekla. «Kdaj ste imeli poslednje domače posvetovanje?»

«Domače posvetovanje? Kaj misliš s tem?» je vprašala gospa Olga.

«Poslušaj,» je rekla sestra. «Imaš četrto otrok in pametnega moža. Vi vsi potrebujete reči, ki jih že ne morete več plačati. Vsi bi radi uravnovesili prejeme in izdatke. Ali vedo otroci, kako težko jim vidva kupujeta vse potrebščine?»

«Otroci niso potratni,» je dejala gospa Olga. «Ali naj še otroke mučim s svojimi skrbmi? Saj bodo še dovolj zgodaj spoznali resnost življenja!»

«Slabo ravnaš, draga sestra. Kako naj se otroci nauče varčevati, ko se

jim niti ne sanja, kako bidek je vama vsak izdatek?»

«To sem jim že zadostokrat povedala.»

«To ni dovolj. Moraš jim jasno razložiti, da se morajo v vsakem pogledu uskomniti in — če je mogoče — pomagati tudi nekaj prihraniti. Tvoj najstarejši sin vendar lahko pomaga kakemu mlajšemu dijaku, ne? Vsak teden bi vi morali imeti domače posvetovanje. Tudi najmlajši bi se ga moral udeležiti. Posvetujte se o svojem življenju v prihodnjem tednu, ne izdajte niti pare več, kakor to, kar je potrebno za najemnino in za gospodinjske stroške. O tem si naredite pismen zapis. Čudila se boš, na koliko stranih se da prihraniti. Na vsak način morajo vajini otroci vedeti za vajine skrbi. — Sami morajo premišljati, kako bi pomagali svojim staršem. Saj so še revnejše družine, kakor ste vi, pa morajo tudi izhajati s svojimi prejemki. Denarne skrbi imajo tudi bogati ljudje. Čim več zaslužijo, tem večje zahteve imajo. Vse je odvisno od tega, kako znajo ljudje izravnati prejeme in izdatke. Ne pozabi torej na domače posvetovanje!»

To noč je gospa Olga spala spet po dolgih tednih dobro. Njen mož je pohvalil predlog svakinje, otroci so ga sprejeli z navdušenjem in takoj ustanovili «dinarsko hranilnico», da bi po nepotrebem ne zapravili niti dinarja. Pri domačem posvetovanju so ugotovili celo vrsto reči, katerih bi se lahko v bodočnosti kupovalo manj, in so se odrekli dragi zabavi. Skrbi gospe Olge so se zmanjšale, povračalo se ji je veselje do življenja in z njim je vsem rasel pogum za boj z življenjem.

Darilce bodočim ženam

Če boste hoteli obdarovati bodočo mamico, prepustite izdelovanje lepih odejic in vezelih prevlek drugim, sami pa pripravite darilce, ki je namenjeno negi telesa in čistosti. Pri kopianju otroka potrebuje mamica mnogo drobnarij, ki morajo biti popolnoma čiste in vedno skupaj, da ni treba iskati milo, olje ali vato v poslednjem trenutku. Zato izberite pri košarju — ali pa dajte narediti po meri — lepo okroglo košarico z držajem. Znotraj jo prevlecite s kretonom, povoščenim platnom ali impregnirano svilo nežnih barv in z drobčkanim vzorčkom. Potem potrebujete škatlico za vato; najboljša je steklena, ker se vidi, koliko vate je v njej. Zadostuje tudi dobro prekuhan kozarec za vkuhanje s pokrovom. Napolnite ga z dobro, prav mehko vato. Kupite stekleničko s steklenim zamaškom, prekuhajte jo in napolnite z borovo vodo. V košarico pride potem še doza za milo, toplomer, škatlica za kremo, ščetka za lase in glavnik, puder za otroke in pa kakšna gumijasta račka in žabica, da bo v košarici tudi nekaj za zabavo otroka. Vse reči postavite ob steni košarice in sešijte zanje posebne žepke ali pa prišijte samo plaso iz blaga, ki bo držala te predmete. Na držaj privežite bledomoder ali rožnat trak ter nesite to praktično in hkrati ljubko košarico mladi mamici. Bolj jo boste razveselili kakor z ne vem čim.

Zrcalo, obešeno nad komodo. Takšna zrcala so krasila domove naših mater in babic. Z manjšimi popravki ga pa prav lahko prilagodimo moderni opremi sodobnega doma.

Z R C A L O

Težko si je zrcalo priborilo vstop v naše domove, ker so ga nekateri smatrali za hudičevo iznajdbo in so bili prepričani, da bo njihova duša večno pogubljen, če bodo imeli doma tako pregrešno stvar, ki človeku kaže njegov lastni obraz. Toda čas je izbrisal te neumne predsodke. Zrcalo je zakraljevalo v razkošnih sobanah lepih plemkinj in se sčasoma preselilo tudi v domove bogatih meščanov, ki so plemiče v vsem tako radi posnemali.

Zgodovina zrcala se začne z bajko o lepem lovcu Narcisu, ki se je nekoč na lovu spotaknil ob potoku in, ko je padel, zagledal v vodni gladini svojo podobo. To ga je tako prevzelo, da se je venomer vračal k potoku in ogledoval v vodi svoj obraz. Pozabil je na svoje prijatelje in na ves svet, le svojo podobo v vodi je neprestano gledal. To je ganilo dobre bogove, da so lepega Narcisa spremenili v cipreso, ki stoji ob potoku in svojo vitko, zeleno lepoto ogleduje v vodni gladini.

Tako si je človek zaželel, da bi večkrat ogledoval samega sebe, da bi videl svoj obraz in sledil spremembe, ki jih je živ-

Veliko toaletno zrcalo v moderni spalnici ali oblačilnici. To zrcalo ima svojo posebno nalogo, da nam brezobzirno izda vse nedostatke naše pojave. K takšnemu zrcalu spada seveda tudi dobra močna luč.

ljenjsko zorenje snovalo na njem, in ki jih je lahko opazal na drugih, le na sebi ne. Človek se je zamislil. Drobne celice njegovih možgan so snovale in snovale, dokler ni končno iznašel zrcala, ki pričara človeku

Zrcalo z mizico, ki ima zgornjo ploskev iz zrcalnih stekel. Zrcalo in mizica tvorita harmonično celoto. Spadata v predsobo ali v katerokoli sobo sodobnega stanovanja.

Zrcalo, ki izpolnjuje prostor med dvema oknom razkošno opremljene sobe. S svojo preprosto eleganco učinkuje razkošno in dela videz, da je ves prostor večji in obsežnejši. Za takšen navidezen učinek izrabljajo zrcala v velikih dvorinah razkošnih domov.

njegovo lastno podobo, kadar koli se mu to zahoče.

Ko je zrcalo zakraljevalo v domovih, so mu odmerili tam najlepši prostor in ga obdali z dragocenimi težkimi okviri. Poglavitna naloga zrcala je bila v tem, da polepša dom in razvedri človeka. To nalogo izpolnjuje tudi dandanes. V prostorih, kjer se zbira dosti ljudi, mora biti vsaj nekaj zrcal, ki nam pokažejo, kadar koli hočemo, našo pravo podobo, da vemo, ali smo takšni, kakršni želimo, da ugajamo drugim in sebi.

Zrcalo je naš edini prijatelj, o katerem smo lahko popolnoma prepričani, da nikoli ne laže, ko nam pokaže naš obraz. Zrcalo nam najodkritosrčneje prikaže našo lepoto, naš življenjski razcvit in — naše zorenje. Naše zrcalo je edino, ki se nam upa to naše zorenje odkritosrčno priznati. Brez bojazni nam pokaže naš prvi osiveli las in prve drobne gubice ob očeh. — Vidiš, človek si in nič več — iz dneva v dan zoriš in skoraj boš dozorel; lasje ti bodo popolnoma osiveli, gubice, ki so zdaj ob očesnih kotih drobne, komaj vidne, se bodo izostrile in prepregle ves tvoj obraz, ostarel boš in moral boš oditi, kakor jih odhaja toliko dan za dnem...

Če bi nam tako rekel človek, bi bili užaljeni. Bili bi prepričani, da nalašč pretirava, ker nas hoče žaliti. Toda naše zrcalo ne laže. Njemu moramo verjeti, čeprav še tako neradi in še tako težko.

Znana je zgodba mlade lepe žene, ki jo je zalezoval mlad fant. Krepostna gospa je zavračala njegovo ljubezen. Slučajno je šel takrat njen spovednik v Rim na božjo pot. Pred odhodom je vprašal gospo, kaj naj ji prinese za spomin z božje poti. Prasila ga je, naj ji prinese majhno zrcalce. Redovnika je vznejevoljila njena nečimurnost, in prinesel ji je mrlvaško lobanjo. «Tukaj imaš zrcalo, moja hči,» je rekel in ji dal lobanjo; «prinesel sem ti jo iz rimskih katakomb. Vsak dan si jo dobro oglej, da boš spoznala, kaj bo nekoč iz tebe.» «Hvala, prečastiti, za dobri nauk,» se je zahvalila žena. In še isti dan je sporočila svojemu mlademu oboževalcu, naj kar pride, ker se je pogledala v zrcalo in spoznala, da je pretirana krepost znak nečimurnosti.

Moderna doba je tudi umetnost izdelovanja zrcal izpopolnila. Včasih je imelo zrcalno steklo modrikast ali zelenkast ton. Moderni izdelovalci so te nedostatke odpravili, kajti lepota sodobnega zrcala je v

Okroglo zrcalo nad posodnico (bifejem) iz svetlega lesa. Lepo vokvirjeno zrcalo je okusnejši okras jedilnice, kakor pa kakšna neprimerna slika.

Stirioglato zrcalo nad odprto knjižno polico. Stena za zrcalom je prevlečena z živoprogasto tapeto, ki poživi vso sobo.

njem samem, v plemeniti liniji njegove oblike, ki je dostikrat zelo originalna. Res, zrcalo ni tako potrebno in koristno našemu domu, kakor na primer postelja ali omara, toda kljub temu je nepogrešljivo v razkošnem in preprostem domu. Zakaj zrcalo je duša našega doma, naš edini prijatelj, ki nam vselej brez ozirov in predsodkov odkrito pove, kakšni smo.

Mrs Mac Williams ob nevihti

rebudil sem se zaradi pritajenega, prestrašene-
nega klicanja: «Mortimer! Mortimer! Mortimer!»
Ko sem se dobro zavedel, sem pričel tipati v temi in govoriti: «Allice, kaj ti kličeš? Kaj se je zgodilo? Kje si?»

«V skrinji za čevlje. Lahko bi te bilo strah, toda mirno ležiš in spiš, medtem ko je zunaj strašna nevihta!»

«Toda kako more biti človeka strah, če spi? Allice! Spečega človeka ne more biti strah.»

«Ti ne veš nič. Sam dobro veš, da te ni bilo še nikoli strah.»

Slišal sem pritajeno klicanje.

To me je odvrnilo, da nisem osorno odgovoril, ampak samo:

«Jezim se, draga, zelo jezim. Nisem mislil tako hudo. Pojdi in leži!»

«Mortimer!»

«Za Boga, kaj je spet?»

«Kajne, stari, ti si še vedno v postelji?»

«Zakaj bi ne bil?»

«Takoj moraš vstati! Vsaj malo bi lahko gledal na varnost v življenju, če že ne zavoljo sebe, pa vsaj zaradi mene in otrok.»

«Toda ljuba moja...»

«Poslušaj, Mortimer, dobro veš, da zdaj ob taki nevihti ni bolj nevarnega kraja, kakor postelja. V vseh knjigah se tako bere. Toda tebi je vseeno, ti še naprej ležiš in rajši postavljaš svoje življenje na kocko, samo zato, da bi si...»

«Pomiri se vendar, Allice, saj sem že vstal. Sem...»

«Stack mi je pretrgal nepričakovan blisk, krik moje žene in bobneče grmenje!»

«No, zdaj vidiš, kaj si napravil! Mortimer, kako moreš biti tako neveren in kleti v takih trenutkih!»

«Saj nisem klel. In te nevihte navsezadnje nisem jaz zakrivil. Bolje bi bilo, da bi ne spregovoril niti besede. Dobro veš, Allice, ali bi vsaj morala vedeti, če je ozračje prenapolnjeno z elektriko, da...»

«Torej, pripoveduj zdaj, pripoveduj! Ne razumem te, da moreš tako govoriti, ko nimamo strelododa. To sam veš, prav tako tudi, da je tvoja žena z otroki izročena na milost in nemilost usodi. Kaj delaš? V tem času zažigaš vžigalico? Kaj si že popolnoma znorel!»

«Naj te vrag vzame! Žena, kaj pa je pri tem? Tema je kakor v pekl...»

«Takoj jo ugasni! Kaj nas hočeš vse pogubiti? Veš, da nobena stvar bliska tako ne privlači, kakor svetloba. (Pst! Bum — bum!) Slišiš?! Zdaj veš, kaj si napravil!»

«Ne, nič ne vem, kaj bi bil mogel napraviti. Vžigalica res morda lahko pritegne blisk, toda ne more ga priklicati. V tem pa je velika razlika. Bliska ni pritegnila moja vžigalica. Ko bi se blisk ravnal po njej, bi si jo moral izbrati med milijoni drugih. Katero bi si vrag potem izbral?»

«Sramuj se, Mortimer; stojimo smrti iz oči v oči, ti pa si v teh groznih trenutkih upaš tako govoriti! Ali ti ni nič za nas, Mortimer?»

«No?»

«Ali si nocoj molil?»

«Jaz... jaz... jaz sem hotel moliti, toda medtem mi je prišlo na misel, da bi zračunal, koliko je dvanajstkrat tri-najst, in...»

(Pst! Bum — bum — bum! Bum!)

«No, smo že zgubljeni! Ni nam pomoči! Kako si mogel to opustiti v takem času?»

«Veš, takrat še ni bil takšen čas. Na nebu ni bilo niti oblaka. Kako sem mogel vedeti, da pride nad nas za tako malenkost to donenje in divjanje? To pa tudi ni lepo, da delaš iz tega tako reč, saj veš, da se to le redko dogaja.

Jaz nisem na to že štiri leta mislil, od takrat, ko sem zakrivil potres.»

«Mortimer! Če že o tem govoriš... Zagrešil si...»

(Pst! bum — bum — bum — bum!)

«Moj Bog! Vem, da bo treščilo v nas! Ne bomo doživeli jutra. In dobro bi bilo, če bi priznal svoje brezbožne besede in se jih kesal — o Mortimer!»

«Kaj je že spet?»

«Tvoj glas zveni, kakor bi... — Mortimer, ali ne stojiš pri ognjišču?»

«Da, dovoljujem si ta zločin!»

«Takoj pojdi od tam! Zdi se mi, da nas nameravaš uničiti. Ali ne veš, da je peč najboljši prevodnik strele? Kje si spet zdaj?»

«Pri oknu!»

«Za pet ran božjih, ali si pamet izgubil? Takoj od okna! Še otrok v plenicaх ve, kako je nevarno stati ob nevihti pri oknu. Moj Bog, zdaj vem, da ne bomo dočakali jutrišnjega dne. Mortimer!»

«Hm?»

«Kaj pomeni to šumenje?»

«Jaz sem tu!»

«Kaj že spet počenjaš?»

«Nogavice iščem.»

«Takoj jih stran vrzi! Kaj ne veš, da ne smeš zdaj ničesar obleči. Vedeti moraš, da vsi znanstveniki učijo, da volnene nitke privlačujejo strela. O Bog, ne samo da smo zaradi naravnih okoliščin v nevarnosti za življenje, ampak ti počenjaš vse tako, da moraš nevarnost še zvečati. Ne poj, prosim te! Kako moreš biti tako neumen?»

«Kaj tudi to ni prav?»

«Mortimer, že večkrat sem ti pravila, da petje povzroča vlago v zraku — vlažni zrak pa pretrga elektriko in — kaj delaš? Zakaj odpiriš vrata?»

«Ali je tudi to nevarno?»

«Nevarno? To je neizbežna smrt. Vsak, ki se je zanimal vsaj z otroško radovednostjo za elektriko, ve, da odprta vrata privlačijo strela. Nisi jih dobro zaprl; zapri, če ne, smo izgubljeni! Kaj delaš, Mortimer?»

«Nič, v umivalnico grem. Tukaj je tako dušljivo in soparno. Malo si bom osvežil obraz in roke.»

«Zdaj si menda še ob tisto trohico pameti, ki si jo še imel! Petdesetkrat udari strela v vodo, drugam samo enkrat. Že vem, da nas hočeš na tem svetu pogubiti. — Zdi se mi — kaj je to, Mortimer?»

«To je okvir slike, ki je padla na tla.»

«Torej stojiš tik ob steni? Neverjetna norost! Ali še nisi slišal, da ni boljšega strelododa, kakor je stena. Proč pojdi! Prav zdaj si spet hotel zakleti. Kako moreš biti tako neveren, ko je tvoja družina v nevarnosti!? Mortimer, ali si prinesel blazino, kakor sem ti rekla?»

«Ne, pozabil sem!»

«Pozabil? To te lahko življenje velja. Ko bi imel zdajle blazino, bi jo položil na sredo sobe, legel nanjo in bi bil na varnem. Pojdi k meni, sicer boš napravil še večje neumnosti.»

Poskusil sem to, toda ker sem zaprl vrata, nismo imeli prostora; lahko bi se bili zadušili, če bi ne bil odprl vrat. Trenutek sem mahal z rokami, potem sem vstal. Žena je klicala za menoj:

«Mortimer, moramo kaj storiti, da si rešimo življenje. Daj mi nemško knjigo, ki je na ognjišču. V knjigi je nekaj nasvetov.»

Prinesel sem ji knjigo. In tedaj se je gospa zaprla v omaro, prižgala svečo in brala. Zdaj sem imel vsaj trenutek mir. Toda le prehitro me je spet poklicala:

«Mortimer, kaj je bilo?»

«Nič, samo mačka.»

«Mačka! Jezus Marija! Brž jo zapri v umivalnico! Toda hitro, mačk je sama električna. Vem, da bom osivela od strahu.»

Spet sem zaslišal pritaženo ihtenje. Ko bi tega ne bil čul, ne bi bil mignil niti s prstom, čeprav bi se bil počutil še tako nesrečnega v tej temi.

Tako sem tudi zdaj ubogal; čez stole in druge ovire sem skakal. Slednjič sem mačko le ujel in jo zaprl v umivalnico, pri čemer sem pobil razne predmete, vredne več ko štiri dolarje.

Toda iz omare že slišim jokave besede:

«V nemški knjigi piše, da je ob nevihti najnevarneje stati sredi sobe na stolu, katerega noge so izolirane s slabimi prevodniki; najbolje je, če jih postaviš v kozarce.»

(Pst! bum — bum!)

«Slišiš! Potrudi se, Mortimer, da ne udari.»

Šel sem in iskal kozarce. Po dolgem iskanju sem našel vendar še štiri cele, ko sem druge vse pobil. Izoliral sem stol in čakal nadaljnjih ukazov.

«Mortimer, še tole pravi knjiga: — Während eines Gewitters entferne man Metalle, wie z. B. Ringe, Uhren, Schlüssel, und halte sich fern von solchen Stellen, wo viele Metalle bei einander liegen oder mit anderen Körpern verbunden sind, wie auch Herden, Öfen, Eisengittern u. dgl. — Mortimer, veš, kaj to pomeni? Da se moraš znebiti vseh kovinskih predmetov!»

«Jaz tega ne vem, nekaj pa je menda le resnice. Sicer pa so vsi nasveti nemških knjig zmotljivi. Toda mislim, da človek mora imeti nekatere kovine pri sebi.»

«Da, tako je. Dokaz je strelovod. Pokrij si glavo z gasilsko čelado, na njej je dovolj kovine.»

Poiskal sem gasilsko čelado in si z njo pokril glavo. Sicer je precej neprijetna in težka, zlasti v viharni noči in zadržljivi sobi. Saj se mi celo nočne hlače zde težke in nepotrebne.

«Mortimer, mislim, da si zavaruj tudi srednji del telesa. Bodi tako dober in opasaj si vojaško sabljo.»

Poslušal sem jo.

«Mortimer, zdaj samo še noge niso zavarovane. Pripni si, prosim, samo še ostroge.»

«Mortimer, še tole: — Das Gewitterläuten ist sehr gefährlich, weil die Glocke selbst, sowie der durch das Läuten veranlasste Luftzug und die Höhe des Kirchturms den Blitz anziehen könnten —.

«Mortimer, kajne, to se pravi, da je nevarno, če se ob nevihti ne zvoni?»

«Da, tako se mi zdi! Mislim, da bi bilo za nas nevarno, če bi ne zvonili —»

«Dosti je tega, Mortimer. Ne zgublaj časa s praznimi besedami. Vzemi zvonec iz jedilnice! Toda hitro, ljubi Mortimer, zdaj smo že skoraj rešeni. Hvala Bogu, že smo osvobojeni!»

Naše malo letovišče stoji na vrhu griča, tako da imamo lep razgled po vsej okolici. Več kmetskih hiš je v bližini, najbližja je oddaljena samo dve sto korakov.

Ko sem že stal na izoliranem stolu in že sedem ali osem minut zvonil, se je spet zabliskalo, okenski zastori so se odgrnili, pri oknu pa je zažarela svetilka in hripavi glas je začudeno govoril:

«Kaj se tu godi?»

Pred oknom je bilo namreč polno glav, iz vsake glave pa je začudeno gledalo dvoje oči moje vojaško orožje.

Spustil sem zvonec na tla, skočil s stola k oknu in spregovoril radovednežem:

«Nič se ni zgodilo, moji ljubi prijatelji, samo malo strahim, da bo nevihta strah. Hotel sem se znebiti grmenja in bliskanja.»

«Nevihta? Blisk? Kaj se vam je zmešalo? Mr. Mac Williams, krásna zvezdna noč, in nikjer ni niti sledu o kakšni nevihti.»

Pogledal sem jih in od začudenja nisem mogel nekaj minut odpreti niti ust. Naposled sem le izblebetal:

«Tega ne razumem. Dobro sem videl skozi okno, ko se je bliskalo, in tudi grmenje sem slišal.»

Vsi so se valjali po tleh od samega smeha. Potem mi je nekdo povedal, kaj je bilo zunaj.

«Škoda, da niste okna odprli in pogledali na nebo. Slišali ste topovske strele in videli žaromete. Veste, ob dvanajstih je prišlo sporočilo, da je izvoljen za predsednika Garfield.»

Ant.
Nečasek:

KAJ DELA GOSPODIČNA

Luiza?

I.

O vsem na svetu je mogoče dvomiti. Nekaj pa je vzvišeno nad vsak dvom. Občutki pisarja Goloba, ki se je zibal iz predstojnikove pisarne, nikakor niso bili zavidanja vredni. Golob je bil rdeč kakor kuhan rak, stopnice so mu plesale pred očmi in v ušesih so mu donele predstojnikove besede.

«— neredno živite, potepate se ponoči z bog ve kakšnimi ljudmi — pa četudi niste pravi uradnik, ste vendar kos urada!»

Golob se je tresel pred ploho strogih predstojnikovih besed, ki so zvenele resno in svečano kakor postna pridiga. Ko se je slednjič pisar Golob zavedel, je zajeceljal:

«Oprostite, gospod svetnik —»

Toda strogi, kovinsko hladni glas je takoj ustavil pohlevne in tresoče se pisarjeve besede:

«Nič ne oprostim. V uradu se nič ne oprošča — slišite? Vaše delo je zanič, ni vredno piškavega oreha. Lahko bi svojo službo bolj cenili — tisoč ljudi blodi po ulicah, inteligentnih ljudi — vsak izmed njih bi segel po njej z vsemi desetimi prsti. Dajem vam poslednji opomin —»

In glas, podoben tistemu, ki je nekoč iz nebeških višin izpregovoril na gori Sinaju k Mojzesu, je utihnil, in predstojnik je izginil izpred pisarjevih oči. Golobu ni ostalo nič drugega, kakor da je šel. Opotekal se je iz prvega nadstropja v drugo kakor pretepen psiček. Toda polagoma so se občutki sramote izpremenili v brezmejno jezo, in

stisnjena pest je zagrozila proti vratom z napisom «Vložišče», in iz Golobovih ust je jezno zasikalo:

«To mi je nadrobil tale stari nepridiprav! Ker si nočem na glavo nakopati tiste njegove harfe!»

S «starim nepridipravom» je mislil kanclista Repiča, s «harfo» pa njegovo že nič več mladostno mikavno hčerko. Pisarjeva domneva je bila tudi potrjena, brž ko je stopil v pisarno. Kanclist je radovedno posmehljivo uprl vanj svoje komisne oči in vprašal:

«Kje pa ste bili tako dolgo?»

«Pri gospodu svetniku!»

«Jezus, Marija, menda mu vendar niste rekli „gospod svetnik“! je kar ostrmel kanclist.

«Zakaj pa ne? Kako pa naj bi mu rekel?» se je mirno čudil pisar.

«Nadsvetnik — razumete? Že tri dni je nadsvetnik. Prijatelj, prijatelj, kako ste jo polomili!»

In kanclist Repič je zvil roke nad novim pisarjevim zločinom, ki je bil neodpustljiv. Dolgo je trajalo, preden se je stari goreči uradnik prebudil iz svoje zaprepaščenosti. Nato je kar tako mimogrede vprašal:

«Pa kaj vam je hotel gospod nadsvetnik?»

«Nekaj mi je dal!» je odvrnil godrnjaje pisar.

«Kaj — nekaj vam je dal? On, gospod nadsvetnik?»

«Da, in nekaj prav lepega!»

«No — kaj?»

«Nos!» In pisar se je zasmeljal, zakaj tu se je čutil kakor doma.

«In temu se vi smejete?» je vprašal ogorčeni kanclist. «Kaj pa naj počnem? Vseeno je, če se smejem ali jokam.» «To pravijo vsi lahkomiselniki. Da, tako neresno, hazzardno se igrajo z življenjem. Ampak kakšen bo konec!»
Pisar se je delal, kakor da ne sliši, in je pisal. Kanclist je hodil po sobi in kadil pipo. Zdaj pa zdaj se je ustavil: «Moj Bog — takšni so zdaj mladi ljudje! Nič resnosti, nič vestnosti — in to naj bodo nekoč uradniki! Kje neki — za pometače nekam!»

Pisar je napenjal ušesa, a je molčal, kar je menda kanclista še bolj dražilo. Nenadno je vprašal pisar Golob čisto mirno:

«Kaj dela gospodična Luiza?»

Kanclist je izbuljil oči zaradi tega naglega prehoda in vprašal z manj ostrim glasom:

«Zakaj vprašate?»

«Zanima me to —»

«Pa zakaj?»

«Slišal sem, da lepo igra klavir.»

«Igra pa, igra. Berta tudi — pravi virtuozinji — toda zakaj vprašujete?»

«Zanima me to, ker se zanimam tudi za glasbo!»

Vsa uradna strogost je hipoma padla s kanclista — njegov glas je bil skoraj vljuden, ko je vprašal: «Vi ste muzikalni?»

«Pa še kako,» je odgovoril pisar. «Že od mladih nog. Hotel sem iti h gledališču, k operi, a ni bilo denarja za operno šolo!»

«To je škoda — no, nič se ne kesajte, urad tudi ni, da bi ga človek zavrgel!»

«I no, ampak to je vendarle razlika —» je vzdihnil pisar.

«Ne da se pomagati,» je odvrnil kanclist. «Vsi ljudje ne morejo biti tenoristi in vsi ne uradniki! Ampak to me zanima, da ste muzikalni —»

«Vi ste morda tudi?» je vprašal pisar že čisto prijateljsko.

«In kako! Moj Bog, star narednik od muzike — le pridite k nam, gospod Golob. Zaigram vam na fagot, da vam bo srce plesalo in jokalo. In Luiza bo vesela — ima rada muzikalne ljudi —»

«Če smem — hotel sem namreč ravno vprašati, ali bi smel prinesiti gospodični kakšne klavirske izvlečke iz oper!»

Kanclist je bil kakor izpremenjen. Rekel je prav prijateljsko:

«Morda že kar drevi. Mislil sem sicer iti k Belemu volku, pa bom ostal doma. Naredimo si majhen večerček — pridite prej na skromno večerjo — bo lep glasben večer!»

Pisar Golob je povabilo sprejel. Prijetna uvertura k programu so bili cmoki s prekajenim mesom in zeljem.

«Krasno!» je navdušeno hvalil Golob.

«To sta pripravili Luiza in Berta!» se je pobahala gospa kanclistova. Po večerji se je igralo na klavir, in naposled je izpolnil svojo obljubo tudi kanclist in zaigral na fagot. Čaj s pecivom je zaključil program. Gospod kanclist je opolnoči spremil svojega gosta do hišnih vrat in rekel ob slovesu:

«In spet kmalu pridite!»

Golob ni mogel pozabiti, kaj je bilo dopoldne v uradu: «Ampak ta nos mi vendarle mrzi, ki mi ga je dal svetnik —»

«Za to se nikar ne menite — to je star osel!»

Ko se je vrnil, so bile ženske še pokonci. Luiza je pripomnila:

«To je ljubezniv človek, tale gospod Golob.»

Oče je pritrdil in dodal:

«In držite se ga, da ne zleti v širni svet! Ljubezniv človek in dober uradnik bo iz njega!»

II.

Golobov obisk je pri kanclistovih zapustil razen prijetelega vtisa tudi senco. Gospodična Berta se je zelo zbadljivo izrazila o enostranski skrbi očeta, ki je mislil samo na Luizo. Kanclist je moral sam pri sebi priznati, da je

to res. Premišljal je, kako bi to popravil, in naključje samo mu je prišlo na pomoč. Čez tri dni je stal v predstojnikovi pisarni drug pisar, Škrjanec, na katerega se je usipala nevolja gospoda svetnika:

«To je strašno, kako opravljate svojo službo —»

«Dovolite, gospod svetnik —»

«Ničesar ne dovolim — v uradu se nič ne dovoljuje — v uradu velja samo vestno izvrševanje dolžnosti —»

Pisar Škrjanec se je tresel kakor trepetljika. Hladni glas gospoda svetnika je spet grmel, kakor glas na gori Sinaju:

«Ali boste, kakor se spodobi, in boste čislali svojo službo — ali pa pojdete!»

In kakor pred tremi dnevi Golob, se je danes spet opotekal iz predstojnikove pisarne Škrjanec. Na stopnicah je zasikal:

«Odkar hodi tale pretkani Golob na glasbene večere, ima mir — prej je dobival nos za nosom!»

Ko je stopil v vložišče, so ga sprejeli radovedni pogledi kanclista, ki ga je vprašal:

«Kje ste bili tako dolgo, gospod Škrjanec?»

«Pri gospodu svetniku —»

«Pa kaj ste tam delali?»

«Jaz nič. Molčal sem!» je odvrnil Škrjanec.

«In gospod nadsvetnik?»

«Dal mi je nos — že tretjega v štirinajstih dneh!»

Kanclist je hodil po sobi, kadil in mrmral:

«No, seveda, to ne gre drugače — služba je služba, in če je človek nemarnež, mora posledice pripisati šam sebi — razumete, gospod Škrjanec?»

Potem je odšel v sosedni oddelek. Zdajci se je Škrjanec obrnil h Golobu.

«Kako ste to napravili, da imate mir?»

«Čisto preprosto. Zadostovalo je kratko, prav kratko vprašanje!»

«Katero?»

«Kaj dela gospodična Luiza?»

«Aaaa —» Pisar Škrjanec je razumel, Golob pa je dodal: «Vprašajte tudi vi podobno!»

«Pa kako?»

«Kaj dela gospodična Berta?»

«In bo to pomagalo?» je nevrno vprašal Škrjanec.

«Gotovo. Jaz imam zdaj sveti mir, povrh pa še trikrat na teden dobro večerjo. In to je tudi nekaj!»

«To si mislim!» je vzdihnil Škrjanec, potem pa dodal:

«Ampak jaz se nočem oženiti!»

«Saj jaz tudi ne! Toda tega ne smeva povedati!»

Oba pisarja sta udarila v smeh. Vtem je že prihajal kanclist. Škrjanec ga je kar tako mimogrede vprašal:

«Kaj dela, gospod kanclist, gospodična Berta?»

Gospod kanclist je od začudenja izbuljil oči:

«Zakaj vprašate?»

«I no, tukajle naš Golob je ves navdušen, kakšna prijetejna gospodična je to!»

«Saj je res, in igra izvrstno na klavir!»

Škrjanec se je pomračil:

«To je škoda!»

«Kaj je škoda?» je strogo vprašal kanclist. «Da igra izvrstno na klavir?»

«To ne, ampak da nisem muzikalen. Kako rad bi se udeleževal vaših večerov!»

Gospod kanclist je bil prijeto presenečen in se je nasmešnil:

«Zaradi tega lahko vseeno pridete — boste pa poslušalec občinstvo. In jaz vam zaigram na fagot — kajne da znam, gospod Golob?»

«Krasno!» je pritrdil gospod Golob.

Drugi dan je bil pri kanclistovih spet glasben večer. Uvertura je bila raca z zeljem, potem klavirske točke, nato solo na fagot in naposled punč. Potem razhod. Ko sta gosta odšla, sta obe hčerki navdušeno zaklicali:

«To sta ljubezniva človeka!»

In oče je resno dodal:

«In odlična uradnika!»

Njena skrivnost

(Nadaljevanje.)

«Hm da, računala si: če mu povem pozneje, ko bo že vse kupljeno in pripravljeno, ne bo mogel več nazaj. Vidiš, pa si se ušela. In tudi to tvoje poseda- nje tukaj in ta strežba ti ne bo nič pomagala. Nikar ne misli!»

Lenka je planila s stola. Ne, to je bilo preveč.

«Lovrenc, na to nisem nikoli mislila,» je ihtela. «Prišla sem, ker si bil sam in si se mi smilil. Oh, da moreš tako slabo soditi! Zdaj grem in ne pridem več, nikoli več. Ne boj se.»

Odšla je v kuhinjo. Pogasila je v štedilniku ogenj, odcedila čaj in mu ga prinesla v sobo. Nato je hotela oditi. Ko je bila že pri vratih, jo je poklical: «Počakaj malo, če hočeš.»

Obstala je.

«Pridi sem,» jo je poklical. Trenutek je oklevala, nato pa je stopila k postelji.

«Sedi, da se pogovoriva, če hočeš,» jo je povabil in glas mu je zvenel mehkeje.

Ne, sestri ni hotela. «Povej, kaj bi rad, saj lahko stojim, da mi ne boš spet kaj očital,» je tiho rekla.

Trudno je dvignil roko, ki mu je ležala na odeji in pokazal novo pohištvo: «Poglej,» je rekel, «vse je pripravljeno.»

«Da,» je prikimala, «videla sem že. Ljudje govorijo tudi, da se ženiš.»

«To so čenče, same čenče,» je zamahnil z roko. «Jaz nisem takšen, kakor nekateri, ki se zaljubijo za vsa- kim oglom. Kogar imam rad, ga imam rad, in konec.»

«Lovrenc, saj jaz tudi. Nikogar več ne bom mogla imeti tako rada, kakor tebe.»

«Na ženske se je težko zanesti, posebno pa na takšne, kakršna si ti, ki si mi jo že enkrat zagodla.»

«Kako naj ti dokažem? Vse bi storila, Lovrenc, če bi mogel kdaj pozabiti tisto in mi odpustiti, vse...» Jokaje se je zrušila ob postelji in naslonila na nje- govo roko svoj solzni obraz.

Lovro je ležal negibno in molčal.

Čez nekaj časa pa je rahlo zganil roko in jo po- božal po laseh.

«Lovro, moj Lovro,» je ihtela.

Z las ji je njegova roka počasi zdrsnila na ramo. Nato se je dvignil in jo potegnil k sebi na posteljo. Vsa drhteča se je privijala k njemu, jokala in ga poljubljala.

«Lovro, moj Lovro, ali mi odpustiš?»

Njegove roke so jo objemale vedno tesneje. Vroč- e ustne so se žejno vsesale v njene.

Čez mesec dni sta se poročila.

* * *

Z ženitvijo se je obrnil nov list v knjigi Lenkine življenjske usode. Zdaj ni bila več ne služkinja in ne prodajalka v pekarni, ampak žena čevljarkega mojstra.

Smela je upati, da se ji bo kdaj toliko nasmeh- nila sreča, da bo tudi njeno ubogo življenje deležno skromnega prostorčka na soncu, med tistimi srečnimi, ki jih ne tarejo dan za dnem same bridkosti in skrbi. Toda za zdaj je morala biti zadovoljna z vsem, kakor je pač bilo. Z Lovrencem, ki jo je ljubil, kakor lju- bijo mladi preprosti možje svoje žene. O njeni pre-

teklosti ni nikoli zinil. To jo je bolelo. Tako si je želela, da bi se o vsem odkrito pomenila in da bi ji končno jasno povedal, da ji je za vselej odpustil in vse pozabil. Toda to se ni zgodilo. Zato se ji je ne- prestano zdelo, da visi temen oblak nad srečo njenega mladega zakona, in mnogo je skrivaj trpela.

Sicer pa jima je šlo vse po sreči. Lovrenc je imel vedno več dela, tako da je kmalu moral poiskati še drugega pomočnika. Z lahkoto sta poplačala pohištvo in še tistih nekaj dolgov, ki sta si jih s poroko na- prtila. Pozno v noč je vselej gorela luč v Lovrenčevi delavnici. Lovrenc je delal še dolgo potem, ko sta odšla oba pomočnika. Bil je vesten človek in je hotel kar najbolj ustreči ljudem.

V kuhinji je gospodarila Lenka. Kuhala je in ši- vala. Ponosna je bila na svojo belo kuhinjico. Čas je hitel. V mirnem, srečnem življenju so minevali meseci, in prihodnjo pomlad je Lenka slednjič pričakala tisto, kar si je najbolj vroče želela, ker je trdno upala, da ji bo to prineslo najpopolnejšo spravo z možem: za- nosila je.

V tem svojem stanju je postala vsa zasanjana. Pre- teklost se ji je kar nenadoma spet približala. Cesto je morala misliti na mesece svoje prve nosečnosti in na vse bridkosti, ki jih je takrat prestala. Spet se je spomnila otroka, ki mu je v prvih dneh njegovega življenja odrekla materinstvo. Kako se zdaj godi temu fantku? Kolikšen je že? Ali sploh še živi in je zdrav in srečen? Podnevi je mislila nanj in ponoči je sanjala o njem. In misli in sanje so bile pomešane z grenko bridkostjo. V njej pa se je tačas polagoma prebujal njen drugi otrok. Otrok Lovrenca Kopača, njenega moža, ki ga je smela pričakovati z vese- ljem. Zdaj ji ni bilo treba neprestano trepetati in se bati, da bi ljudje opazili njeno stanje. Ponosno se je lahko pokazala vsem: pogledajte me, blagoslovljena sem. Da bi bil sin, si je vroče želela.

8. POGLAVJE.

Toda sreča je muhasta in nestalna, nenadoma se obrne in gre ter nas pusti. Ne prošnje ne tarnanje potem več ne pomaga. Neomajna je. Ne vrne se. Tako je nepričakovano obrnila hrbet tudi Lovrencu Kopaču tisto jutro, ko je Jože Ostrožnik, čevljar, ki se je nedavno priselil v mestece od kdo ve kod, odprl svojo čevljarstvo delavnico prav nasproti Kopačeve. Velika reklama je pobrala Lovrencu mnogo odje- malcev.

Lovrenc je sprva molče trpel in se tolažil, da to ne bo dolgo trajalo. Ljudje se bodo pač spametovali in se spet vrnil k njemu. Pa se je zmotil. Ljudje se niso spametovali. Menda so bili res prepričani, da Ostrož- nik bolje in ceneje dela. Lovrenc je znižal cene po- pravilom, toda vzlic temu je moral ob mesecu odslo- viti enega pomočnika.

Tisti dan se je od jeze skoraj do nezavesti napil in se potem doma brez vzroka grdo znesel nad Lenko. Zmerjal jo je s počestnico in vlačugo in ji očital, da se je kakor psica metala za njim. Zdaj je vedela, da ji ni odpustil in da ne bo nikoli pozabil njene prete- klosti. Vso noč je potem prebedela in prejokala. Zju- traj je vstala vsa zbita od prečute noči. Lovrenc je odšel v delavnico, ne da bi se dotaknil zajtrka. Tega ni še nikoli storil. Zdaj se je torej začelo, česar se je tako bala. Le zakaj je neumnica upala, da bi ji mogel kdaj odpustiti. Zakaj se je dala zapeljati svojim

čustvom? Bolje bi bilo ostati v pekarni, vsaj mir bi imela.

Vlačila se je iz kota v kot po kuhinji in sobi in ni vedela, katerega dela naj se loti. Bila je vsa zmedena in onemogla od žalosti. Tudi nosečnost ji je postala na mah skoraj pretežko breme. Nič več ni s takšnim veseljem čakala, kdaj se bo premaknil otrok v njej. Nagonsko je čutila, da bo tudi to rojstvo zvezano za njo in najbrž tudi za otroka z novim trpljenjem, z novo bridkostjo, in se ga je skoraj bala.

Vse, česar se je bala, se je sproti uresničevalo. Od tistega dneva se je Lovrenc skoraj redno opijal in potem doma psoval ženo. Lenka je molčala. Nikoli mu ni ugovarjala. Vedela je, da je pijan in bi bila vsaka beseda zastoj. Molče se je sklanjala nad plence, ki jih je pripravljala za otroka, in tiho jokala. Njen molk je pa Lovrenca še bolj togotil. Še huje je kričal in divjal, dokler mu ni zmanjkalo psovka in glasu.

Drugi pomočnik mu je kmalu potem sam odšel in stopil v službo pri konkurentu Ostrožniku, ki mu je obljubil višjo plačo. Lenka je spoznala, da drvita v pogubo. Zbala se je za moža in še bolj za otroka, ki ga je nosila. Ne, molče tega ne sme več prenašati.

Ko je nekoč sredi noči pijan primotovilil domov, ga je oblečena čakala in ga s sklenjenimi rokami prosila, naj zaradi otroka, ki ga nosi, ne pije več. Dolgov imata že tako čez glavo, in če bo zdaj povrh še tako pijančeval, bo zapravljal dom in pogubil sebe, njo in otroka.

Lovrenc je bil iznenaden. Lenka ga ni še nikoli tako sprejela. Ženin nastop ga je osupil. Ko se je nekoliko zbral, se je strahovito razjezil. Vse, kar ga je zadnje čase morilo in tlačilo, je planilo iz njega. Bil je kakor podivjana žival.

«Kaj, ti boš učila mene, ti psica, ti vlačuga?» Penil se je od togote.

Pograbil jo je za lase, česar ni še nikoli storil, in jo udaril, da je padla. Na tleh ležečo je tolkel z rokami in brcal z nogami, dokler se ni izdivjal.

Ko se je slednjič utrudil in videl, da je nepremično obležala na tleh, se je hipoma streznil in spoznal, da ni tepel samo žene, ampak tudi mater. Prestrašil se je, toda svoje bojazni sprva niti sam sebi ni hotel priznati. Potajila se je, je drobno upal.

«Kaj se tajiš? Vstani! Vstani, če ti rečem!» je zarjovel.

Lenka pa ni vstala. Niti slišala ga ni.

Ubil sem jo, ga je spreletelo. Smrtno prestrašen, je planil v kuhinjo po vodo in vso polil. Ostala je negibna.

Zarjovel je kakor ranjena žival, stekel v vežo in sklical ljudi:

«Ženo sem ubil,» je priznal skrušeno, potem pa je zajokal.

Toda Lenka ni bila mrtva. Samo nezavestna. Odpekljali so jo v bolnico. Tam je še tisto jutro rodila. Zelo je trpela. Otroka so morali izrezati iz nje. Bil je deček. Živel je samo en dan. Zaradi drugih težkih poškodb je morala ves mesec ostati v bolnici. Lovrenca so zaprli in obtožili poskušenege uboja. Lenki pa se je smilil in je krivdo prevzela nase, da so ga oprostili.

*

Ko se je vrnila iz bolnice, je posedala po kuhinji, strta in bleda. Zdaj je bila prepričana, da ji je sreča

za vse večne čase obrnila hrbet. Otrok je bil mrtev. Z njim je umrla njena ljubezen do Lovrenca. Vse najlepše, kar jo je vezalo nanj, je bilo pokopano. Ločila ju je neporušljiva stena, čeprav je bil on zdaj ves drugačen. Čutil se je krivega in je hotel svojo krivdo popraviti. Nič več ni pijančeval. Pridno je delal, toda zdaj je bilo že prepozno. Kmalu je spoznal, da tako ne bo mogel več vzdržati. Zasluzek je bil premajhen, da bi mogel z njim plačevati davke in dolgove in vzdrževati sebe in ženo. Teško se je odločil, da bo prodal delavnico in šel spet za pomočnika.

Ko je povedal Lenki, kaj je sklenil, je vdano prikimala. Naj napravi, kar hoče. Njej je vseeno. Preselila sta se v majhno podstrešno stanovanje in Lovrenc je pri svojem prejšnjem mojstru vstopil v službo.

Zdaj je bila Lenka še bolj sama. Nič več ni slišala kladiva iz mozeve delavnice. Nova kuhinja je bila tesna, siva in mračna. Skozi majhno poševno okence se je videla krpa neba, vegasta streha in košček umazanega dvorišča. Kakor to novo stanovanje in vsa njena bodočnost, so bile tudi njene misli sive in tegobne. Včasih, ko ni vedela nič drugega početi, je poiskala v predalu pleničke in jopice, ki jih je pripravila za otroka. Razložila jih je po mizi in jih božala, dokler je ni zgrabilo v prsih, da je zajejala od bolečine. Potem je z mrzlično naglico zmetala pleničke nazaj v predal, da bi jih skrila sama pred seboj. Drugič spet je potegnila izpod postelje svojo staro plateni košaro in poiskala med staro obleko škatlo, v kateri je hranila Pavličevo fotografijo. Brez vznemirjenja je dolgo ogledovala sliko in skušala razbrati iz očetovih potez obraz svojega sina, ki morda še živi nekje v velikem mestu, srečen ali nesrečen, prav gotovo pa nič ne sluti, da živi nekje na svetu ženska, ki noč in dan z ljubeznijo in hrepenenjem misli nanj. Kajti Lenka je zdaj mnogo mislila na tega svojega otroka. Ta misel ji je bila odslej najlepše in najdražje, kar je še imela na svetu. Zamišljala si je svojega sina kot lepega, postavnega fanta. Kadar je v mislih poleg njega videla brezkrvni, zagrenjeni obraz gospe Alme in se ji je zazdelo, da sliši sina, kako jo kliče za svojo mater, jo je žgoče zaskelilo v srcu, da je tiho zajokala.

Protiv Lovrencu pa se je vedla mirno in zadržano. Tudi on je bil tak. Zdaj je ni nikoli več zmerjal, ničesar očital. Govorila sta samo o vsakdanjih, brezpomembnih rečeh, najrajši pa sta molčala in se vsak zase ukvarjala s svojimi težavami in skrbmi.

Tako sta Lovrenc Kopač in njegova žena živela drug ob drugem kakor dva človeka, ki sta si že zdavnaj povedala vse, kar sta imela povedati drug drugemu. Njuno življenje je potekalo brez sovraštva in brez ljubezni.

*

Zgodilo pa se je, česar Lenka ni več pričakovala. Dve leti po nesrečnem rojstvu drugega otroka je spet zanosila. Tega se ni razveselila, še manj pa se je razveselil Lovrenc. Ko mu je povedala, kako je z njo, je nejevoljno zagodrnjal: «No, še tega nama je bilo treba! Ko že sama težko shajava, zdaj pa še otrok!»

«Prosim te, nikar že zdaj ne godrnjaj, saj otroka še nikjer ni,» je tiho rekla, ker jo je preveč bolelo, da bi molčala.

(Dalje prihodnjič.)

Najša anketa

Odgovori na našo anketo

Spoštovana gospa urednica,

mislim, da se v tem primeru ne more na splošno odgovoriti. Moja mama je že nekaj let mrtva in tudi moj mož nima več matere. Mislim si pa, da bi prav lahko živela z eno ali drugo pod isto streho. Važno je pač, kakšna je mati. Ali je malenkostna ali širokopotezna, ali se rada vtika v družinske zadeve ali je pristranska. Dobra mati je gotovo tudi dobra tašča in ne more biti nikomur v nadlego, pač vsem le v pomoč. Takšno je moje mnenje!

Z odličnim spoštovanjem

M. Z., učiteljica.

Veledenjena gospa urednica!

Z velikim zanimanjem sem brala odgovore na Vašo anketo. V svoji neposredni sosesčini sem imela priliko opazovati, kakšen pekel lahko nastane, če živi tašča pri mladih ljudeh. Mislim, da razlike med dvema generacijama ni mogoče premostiti. Mati se ne more odreči svojim starinskim nazorom, mladi pa tudi nočejo opustiti svojih navad.

Oh, te služkinje!

Mnogo gospodinj se pritožuje, da služkinje dandanes ničesar ne znajo, se nočejo ničesar naučiti, niso pri delu dovolj resne, povsod le površne. Ali te gospodinjke kdaj pomislijo, da so temu dostikrat same krive? Ali ne vidi marsikatera gospodinja v svoji pomočnici samo gospodinjskega stroja, ki mora opraviti določeno delo hitro in brezhibno? Ali so se te gospodinjke kdaj potrudile, da bi svojo pomočnico tudi vzgojile in česa naučile? Ali so se kdaj zanimale za njeno duševno življenje?

Večina gospodinjskih pomočnic pride z dežele, iz siromašnih družin. Tam je moralo dekletu zgodaj opravljati težka dela in največkrat ni dokončalo niti ljudske šole. Tako dekletu je seveda okorno, njeno duševno obzorje je zelo majhno in gospodinja se na vse pretege jezi. Malo pa je gospodinj, ki bi resnično vzele pomočnico pod svoje varstvo in se vprašale, ali bi se ne dalo dekletu razširiti duševno obzorje. Pametna in res socialno čuteča gospodinja bo skušala vzbuditi v svoji pomočnici še nove zmožnosti. Med lažjim delom, recimo pri krpanju perila ali pri delu na vrtu, se bo z njo prijazno pogovorila, ji svetovala, obnem jo bo pa opomnila, da je marsikaj

Kakor hitro je človek čez 20 let star, si želi samostojnega življenja. Saj le prepogostokrat vidimo, da otroci niti doma niso zadovoljni, in marsikateri sin se odseli z doma, kakor hitro dobi službo. In koliko hčerk je, ki si strastno želijo samostojnost, ker jim je neprijetno, da jih hoče nekdo zmerom voditi in poučevati. Seveda so tudi izjeme, in ponekod se otroci s starši imenitno razumejo, toda bolj pogostni so prvi primeri. Mladi zakonci naj skrbijo za taščo, če sama nima dohodkov, toda naj je nikar ne jemljejo k sebi. Mlada žena si želi urediti gospodinjstvo po svojem okusu, tašča pa se ne more več izpremeniti in jo vse jezi, kar ni po njenem. Veliko, zelo veliko ljubezni je treba, da se v tem primeru razumeta tašča in snaha. In ker smo vsi le iz krvi in mesa in se nihče lahko ne premaguje iz dneva v dan, mislim, da je bolje, če živijo stari ljudje zase in mladi zase. Morda se Vam zdi moje mnenje brezsrčno, toda prepričana sem, da tako prihranimo predvsem starim ljudem mnogo bridkih ur in razočaranj.

S spoštovanjem

** Pobrežje pri Mariboru.

zanimivega v knjigah; iz svoje knjižnice ji bo posodila primerne knjige. Najprej seveda gospodinjske, ker to v začetku dekleta najbolj zanima. Gospodinja, ki ima kaj srca, bi morala dati pomočnici toliko prostega časa, da lahko prebira ženski list. V začetku naj jo gospodinja opozori na članke, ki utegnejo biti zanjo najbolj poučni in zanimivi, na pr. o kuhinji in gospodinjstvu vobče. Potlej pa naj nudi pomočnici tudi priliko, da praktično preizkusi katerega izmed kuharskih receptov; če se ji bo delo posrečilo, bo to velika izpodbuda za njeno stremljenje, in začela se bo sama zanimati za podobne članke. Počasi bo sprevidela, da ni samo «sitnost» z vaše strani, kadar zahtevate, naj bo kakšno delo drugače opravljeno, kakor je bila vajena z doma, in delala bo z večjim veseljem.

Pozneje jo naj gospodinja seznaniti tudi z različnimi ročnimi deli; dekletu si v prostem času lahko marsikaj koristnega sešije in bo gospodinja od srca hvaležna.

Nekatere gospodinjke ljubosumno čuvajo gospodinjske «skrivnosti» in niti ne želijo, da bi se pomočnica vsega naučila, češ, potem si bo poiskala službo, kjer bo imela večjo plačo. Toda če boste s pomočnico ravnali kakor z družinskim članom, bo znala

večina kmečkih deklet to ceniti in ne bo iskala bolj plačane službe. Končno pa, če bi se tudi tako zgodilo — vsak izmed nas se želi v svoji stroki izpopolniti in nihče se ne bi branil bolj plačanega mesta! Zakaj bi si torej samo gospodinjska pomočnica ne smela izboljšati položaja? A spomniti se moramo, da pri nas gospodinjske pomočnice še ne dobivajo pokojnine. Ko bo omagala, bo morala živeti le od tega, kar si je v mladosti prihranila. Kdo ji more torej zameriti, če si želi prihraniti čim več? Če ji ne morete povišati plače, kar gotovo zasluži, ko se v delu izpopolni, ji sami preskrbite bolj plačano službo, napišite ji lepo izpričevalo, in naj vam bo v tolažbo zavest, da ste dekletu ugladili pot v boljše življenje.

gma

KDOR SE VESTI ZNA,
MNOGO VEČ VELJA

Nekaj navodil za može in sinove

Po stopnicah gor gre gospod pred damo. Tudi v javne lokale gre gospod naprej, odpre vrata in pusti damo mimo sebe. Pri vstopanju in izstopanju iz vlaka, avta, cestne železnice itd. se držimo tega pravila: vstopa najprej dama, izstopa pa najprej gospod in potlej pomaga dami.

O pozdravljanju smo že večkrat govorili. Gospod prvi pozdravi damo. Če se tudi z damo tikamo ali smo z njo v še tako tesnih odnosih, vendar zmerom vljudno snamemo klobuk. Slabo vzgojo kaže mlad gospod, ki svojo tovarišico pozdravi z besedami: «O, servus!», se široko nasmeje, klobuka pa ne sname. Moški nikoli ne ponudi dami roke v pozdrav, ampak vselej čaka, da stori to dama.

Če se vozi gospod v dvigalu z damo, sname klobuk in ga drži v roki, dokler ne izstopi.

Vljuden gospod ponudi v prenapolnjeni cestni železnici, vlaku in avtobusu vsaki ženi sedež. Nevljudno je, če žena stoji, medtem ko mlajši gospodje sedijo.

Dobro vzgojen gospod je zmerom diskreten. Nikoli ne kaže pisem, ki mu jih je pisala izvoljenka, prijateljcem. Ne pripoveduje intimnosti, če pa že opisuje kakšno dogodivščino, ne imenuje imena. Kakor hitro se začne moški bahati s svojimi prijateljicami, veste, da imate opravka z neolikancem.

V javnih lokalih ne mečemo čikov na tla, na podstavek skodelice ali na krožnik. Prosimo za pepelnik in ne smetimo okoli sebe.

Z natakarji, služkinjami in postreščki mora biti olikan gospod zmerom vljuden!

(fr.)

ZA NAŠE MALE

Rešitev ugank iz štev. 3

Križanka.

Vodoravno: 1. dob; Vid. 2. o; oko; a. 3. milodar. 4. ve; ol. 5. Kazimir. 6. a; ene; e. 7. dan; rep. — Navpično: 1. dom; kad. 2. o; Iva; a. 3. bolezen. 4. ko; in. 5. vodomec. 6. i; ali; e. 7. dar; rep.

Zlogovnica.

so — da.

Uganke štev. 4

RAČUNSKA NALOGA.

Številke: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 in 16 postavite v prazna polja tako, da dobite vodoravno, navpično in v diagonali zmerom vsoto 34.

UGANKA.

Prazen, kino, noč, velik, vesel, žimo, vame, le.

V zgornjih besedah se skriva stavek, ki vam ga kliče teta Mina.

Čarovnija za dečke

V velikonočnih počitnicah vas bo gotovo obiskal kateri izmed vaših prijateljev. Pokažite mu najdebelejšo knjigo iz očetove knjižnice, postavite jo pokonci na mizo in ga vprašajte, ali lahko tako močno pihne vanjo, da se bo prekucnila. Prijatelj bo poizkusil, napel bo vse sile, toda knjiga se ne bo premaknila z mesta. Zdaj mu pa lahko pokažete čarovnijo! Iz žepa vzemite pripravljeno papirnato vrečico. Položite jo pod knjigo in jo napihnite. Ne bo dolgo trajalo, in knjiga se bo prekucnila.

Umetne cvetlice

Ljubko ročno delo za deklice.

Iz raznih ostankov blaga lahko napravimo lepe umetne cvetlice. Iz blaga izrežemo dva okrogla kolobarja. Prvi naj ima premer 10 cm, drugi pa 5 do 6 cm. Ta dva kolobarja na srebi prišijemo drugega na drugega. Robove kolobarjev nategnemo, in že se nam pokaže cvetna čaša. V sredino cvetne čaše prišijemo tri steklene bisere, kakor kaže naša slika, okoli njih pa z zlato nitko napravimo celo vrsto zank, ki predstavljajo prašnike. Posebno lepe so cvetlice iz organdija ali pa iz ostankov trde svile. S takšnimi cvetlicami lahko okrasite mamiči velikonočno mizo ali ji pa podarite takšen šopek za velikonočno darilo. Gotovo bo zelo vesela!

MIHEC NA VELIKONOČNEM SEJMU

Časih se pa le kaj prijetnega zgodi. Nedavno tega je prišel k Mihčevim stric na obisk in pri slovesu je stisnil Mihcu svetel dvajsetak v roko. Mihcu je močno utripalo srce, ves srečen in blažen je bil, zavedal se je, da je, ta denar njegov, popolnoma njegov. Dolgo je premišljal, kaj bi z njim, naposled je pa sklenil, da ga bo nesel na velikonočni sejem. Popoldne se je odpravil na pot. Mamica mu ni branila, samo opomnila ga je, naj nikar ne kupuje raznih pobarvanih srčkov, da bi si ne pokvaril želodca. Ta nasvet je bil prav umesten, kajti vsi so poznali Mihčevo sladkosnednost.

Sejem je bil prav živahen. Z velikimi očmi je hodil Mihce od stojnice do stojnice. Ogledoval si je vse mogoče sladkarije, pobarvane srčke, pištole, žabice, orglice, rožne vence s pisanimi koralami in druge zanimive reči. Bog ve kolikokrat je skrivaj segel v žep in otipal dvajsetak, toda vselej se je premagal, kajti vedel je, kakor hitro ga bo zamenjal, bo skopnel kakor sneg v pomladanskem soncu. Na koncu sejmišča je zagledal cigana z majhnim dečkom in neznansko prijazno opico. Cigan je nosil čez ramo leseno škatlo kakor dalmatinski krošnjarji, in v nji so ležali lepo zloženi ovitki. V njih je našel vsakdo dober nasvet za življenje. Opica je z urnimi rokami pograbila ovitek in ga ponujala mimo idočim, cigan pa je neprestano klical: «Postojte, gospoda! Berite svojo usodo! Tu je vse zapisano, kar vam življenje obeta!»

Mihce ni bil prav nič radoveden, kaj mu življenje obeta, saj se je še vedno boril s pisanimi črkami, in v ovitku so bile gotovo pisane črke. Toda opica ga je zelo zanimala, ker se je tako ljubko kretala in se je vsak hip popraskala

zdaj za ušesom, zdaj po trebuščku. Majhen ciganček, ki je stal zraven očeta, je zdaj prijel očeta za roko in tiho prosil: «Očka, kupi mi kruha!» In kadar je sinko poprosil za kruh, je tudi opica sklenila roke in prosila, kakor prosijo majhni otroci, ki še ne znajo govoriti.

Naposled se je Mihce ojunčil. Stopil je k cigančku in vprašal: «Ali smem pobožati opico? Strašno všeč mi je!»

«Kar pobožaj jo, siroto ubogo!»

«Zakaj pa ji praviš sirota?»

«Saj ni danes še nič jedla! Prav tako lačna je, kakor jaz in očka!»

«Lačni ste?» se je začudil Mihce in tesno mu je postalo pri srcu.

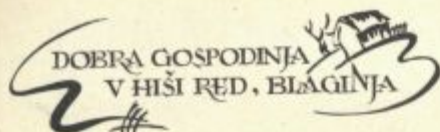
«Seveda smo lačni. Ljudje ne verujejo v ta prerokovanja. Malokdo kupi kak ovitek. Tudi večeraj nismo nič jedli; v sosedni vasi je bil še slabši sejem.»

Mihce se je zamislil in mahoma ga je postalo hudo sram. Otipal je stričev dvajsetak in se spomnil, da ga je hotel zapraviti za razne sladkarije, mali ciganček, njegov oče in ljubka opica pa še kruha niso imeli! Hitro je potegnil dvajsetak iz žepa in ga stisnil cigančku v roko:

«Na, pa še opici kaj kupi, da ne bo tako žalostno gledala!» je rekel in stekel domov. Ciganček je nekaj klical za njim, a Mihce se ni več obrnil. Ko je prišel domov, ga je mamica vprašala:

«Kaj si kupil, Mihce?»

Mihce je boječe povedal, kam je dal denar. Mamica pa je vzela njegovo glavico med svoje bele, mehke roke, mu pristrčno pogledala v oči in ga toplo poljubila: «Bog te blagoslovi, moj dobri sinček!»

Jedilni list za teden dni

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Tržaška zdrobova juha. 2. Bržola v omaki (184). Krompirjevi svaljki.

Zvečer: Koruzni žličniki (277) in solata ali pa mleko.

Torek.

Opoldne: 1. Gorčični fižol. Vodeni emočki (272) iz enotne moke.

Zvečer: Okisani vampi s krompirjem (153).

Sreda.

Opoldne: 1. Goveja juha z rezanci. 2. Govedina. Pražen krompir. Solata.

Zvečer: Češpljeva kaša.

Četrtek.

Opoldne: 1. Ješprenjčkova juha. 2. Gnjatni zavitek. Solata.

Zvečer: Krompirjeva juha s špageti (19).

Petek.

Opoldne: 1. Fižolova juha. 2. Krompirjev kruh.

Zvečer: Fižolova solata z redkvico ali motovilcem. Čaj.

Sobota.

Opoldne: 1. Goveja juha s krpicami. 2. Koštrun v zelenjavi (205). Krompirjev pire. Solata.

Zvečer: Grebenčki z mesnim nadevom (249). Solata.

Nedelja.

Opoldne: 1. Goveja juha z nastrgano kašo. 2. Svinjska pečenka. Krompir v kosih. Solata. Biskvitna torta.

Zvečer: Mrzla pečenka od opoldne s solato in trdo kuhanimi jajci. Čaj. Sladica od opoldne.

Opomba: Številke v oklepaju pomenijo številko recepta v naši kuharski knjigi «Kako naj kuham». Za debelo tiskana jedila prinašamo recepte.

Tržaška zdrobova juha.

V vreli slani vodi skuhamo 2 pesti na kocke ali na rezance zrezane zelenjave (korenje, peteršilj, zelje, ohrovt, krompir). Na 4 dkg masti zarumenimo nekaj sesekljanje čebule in 15 dkg pšeničnega zdroba ter zalijemo s kuhano zelenjavo. Juho izboljšamo, če razžvrkljamo vanjo jajce ali pa pride-nemo žlico magija.

Gorčični fižol.

30 dkg fižola namočimo in ga naslednjega dne skuhamo s soljo, lovor-jevim listom in kosom prekajene sla-

Prvi vtis:
čudovito lepi lasje!

KAMILOFLOR

specialni Shampoo za plavolaske, ne vsebuje alkalija. Ohrani lasem naravni sijaj in svetlo barvo ter jo vrne, če se je izgubila.

BRUNETAFLO

specialni Shampoo za kostanjeve lase, ne vsebuje alkalija. Lasje dobe lep sijaj, postanejo mehki in se dojo lahko in hitro česati.

Skrbite tudi Vi, da Vaši lasje lepše padajo, da bodo mehki in da ohranijo svoj sijaj. Za umivanje uporabljajte redno

ELIDA SHAMPOO

nine. Medtem sesekljamo srednje debelo čebulo, vejico zelene, nekaj peteršilja in česna. Nato napravimo svetlo prežganje iz 8 dkg drobno zrezane, prekajene slanine in 4 dkg moke, dodamo sesekljano čebulo in zelenjavo, malo kisa, malo žličico sladkorja, veliko žlico gorčice in nekoliko popra. To prežganje zalijemo s fižolovo vodo, dobro prevremo, nakar dodamo fižol in na kocke zrezano slanino, ki se je kuhala v njem. Če hočemo jed še izboljšati, denemo vrh vsakega krožnika po eno ocvrto jajce.

Gnjatni zavitek.

Napravimo vlečeno testo iz približno 1/4 kg moke. Biti mora dobro obde-

lano in precej mehko. Naredimo hlebček, ga pomažemo z oljem in pokrijemo s pogreto kozico, nakar naj 20 minut počiva. Medtem prepražimo na 6 dkg masla 20 dkg sesekljanje šunke ali prekajene svinine. Ko se ohladi, pridenemo 3 rumenjake, nekaj peteršilja, popra in toliko kisle smetane, da dobimo primerno gost nadev. Nazadnje primešamo še trd sneg 3 beljakov in 4 dkg drobtin. Zdaj testo razvaljamo, pomažemo z žlico olja in previdno razvlečemo, namažemo z nadevom, zvijemo, denemo na pomazano pekačo, namažemo z raztopljenim maslom in pečemo v precej vroči pečici. Ko je zavitek lepo svetlorumeno

Pri nerazpoloženju?

Pyramidon

TABLETE

Ogl. reg. pod S. Br. 1318 od 15. XII. 1938.

Jod-Kalikloca

Od zdravnikov priporočena zobna krema

vsebuje 0,0075% organskega joda. 0,000035 g tega joda se pri čiščenju zob resorbira od dlesne in s tem porazdeli na notranje organe telesa.

Jod-Kalikloca je prijetno se peneča zobna krema najboljše kakovosti (brez kalijevega klorata!), zelo slastnega in osvežujočega vonja. Minimalna količina organskega joda zadostuje za dolgotrajno desinfekcijo ustne votline (znanstveno dokazano!) in zaščitenje zob in dlesne pred obolenji, zlasti tudi pred parodontozo, ki je razširjena po vsem svetu.

Dalje je **Jod-Kalikloca** zdravniško priznana kot profilaktikum zoper prehlad, starostne pojave (arteriosklerozo) in kot izpodbudilo za vse telesne funkcije.

Queisser & Co., Hamburg 19.
Zaloga za Jugoslavijo:
Drogerija GREGORIČ
Ljubljana, Prešernova 5

Prijetno se peneča
zdravstvena
zobna krema!

zapečen, ga polijemo z 1/8 l vrelega mleka ter spečemo do konca.

Krompirjev kruh.

50 dkg krompirja skuhamo. ohladimo in pasiramo. Nato vmešamo 2 rumenjaka in 10 dkg sladkorja, da se speni, dodamo krompir, malo nastrgane citronove lupine, 5 dkg rozin, 1 dkg janeža, 5 žlice mleka, 20 dkg moke, kateri smo primešale 1/2 zavitka pecilnega praška in končno še sneg 2 beljakov. Testo spečemo v podolgovati obliki. Mrzli kruh prerežemo, namažemo z kakršno koli marmelado in potresemo s sladkorjem.

Nekaj velikonočnih priboljškov

Sardelna jajca.

2 rezini namočenega in ožetega domačega kruha pretlačimo s 5 sesekljanimi sardelami skozi sito, po okusu osolimo in opoprmo ter z razredčenim kisom in oljem vmešamo v primerno gosto omako. 2-3 trdo kuhani jajci debelo sesekljamo, denemo na primerno velik krožnik, čez pa razmažemo pripravljeno sardelno omako. Okrog lepo naložimo z oljem in kisom začinjeno zeleno solato

Domače pecivo.

8 dkg masla ali masti (od cvrtja), 1/2 kg moke, 1 zavitek pecilnega praška, malo soli, kumine, 1/4 l mleka in

po potrebi malo vode vnetemo v testo. Nato napravimo majhne prestice ali rogljičke in jih spečemo v srednjevroči pečici.

Biskvitna torta.

14 dkg sladkorja, 4 rumenjake in 1 zavitek vaniljevega sladkorja vmešamo, da se peni, pridenemo 18 dkg moke, kateri smo primešale za 1 kavinu žličko pecilnega praška, in vmešamo narahlo trd sneg iz 4 beljakov. Torto spečemo v pomaščenem modelu v ne prevroči pečici. Ohlajeno torto prerežemo, pomažemo s sladko, stepeno smetano, z marmelado ali kako kremo, sestavimo in potresemo z vaniljevim sladkorjem.

Mešana sadna solata.

Čez noč namočimo 15 dkg suhih fig in 15 dkg suhih sliv, in sicer vsako zase. Naslednjega dne vmešamo sok 2 citron, sok 1 pomaranče, 2 žlici medu, drobno sesekljano polovico citronove ali pomarančeve lupine in nekaj kapljic ruma; to razredčimo z nekaj žlicami vode ali vina. Nato zrežemo fige in slive na srednje debele rezine, olupimo 2-3 jabolka, jih prav tako zrežemo, nadalje 2 pomaranči in, če imamo, tudi 2 banani. Vsako vrsto sadja denemo zase v posodo, pokapamo s pripravljeno tekočino in pustimo, da se v njej namaka pol ure. Nato sadje lepo razvrstimo v stekleni skledi, pokapamo z ostalo tekočino,

potresemo s sladkorjem in serviramo. Na sredo damo lahko še kupček razpolovljenih ali debelo sesekljanih orehov.

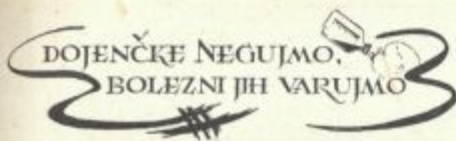
Po čem spoznamo mlado perutnino

Mlado gosko spoznamo po blede-rumenem kljunu in bledih mehkih nožicah, katerih koža se lahko trga. Če pritisnemo s prstom na golšo, se golša mehko vda. Noge starih gosi pa so temnorumene in prekrite z debelo hrapavo kožo. Zenico obdaja plav ali rumen krog, ne pa bel, kakor ga ima mlada goska.

Mlade domače račke, ki nam dajo še okusnejšo pečenko kakor goske, spoznamo po istih znakih, kakor mlade goske.

Mlado kokoško spoznamo po mehkejših koščicah. Če pritisnemo s prstom na prsno kost, se ta mehko vda. Krempelji mlade kokoške so dolgi in šiljasti, dočim so pri starih kokoših topi in obrabljeni.

Gospodinjse se še niso zedinile v tem, kakšna pečenka je okusnejša: od kokoške ali od purice. Nekatere trdijo, da je meso mlade kokoške mehkejše in okusnejše, druge pa vse te lastnosti pripisujejo purici. Mlada purica ima nasprotno z drugo perutnino temne, skoraj črne nožice in rdečkasto glavico, dočim imajo starejše pure rdečkaste noge z dolgimi trdimi kremplji, glavo pa modrikasto,

Dojenčkova garderoba

Ko mati še pričakuje otroka, začne pripravljati prva oblačila, srajčke, jopice, pleničke, čepice in druge take reči. Posebno mlade mamice, ki pričakujejo prvorojenčka, pripravljajo polno lepih reči, vsaka žrtvuje, kolikor le more, da bi bil otrok čim lepše opravljen. In marsikatera gleda bolj na to, da so predmeti lepi, kakor pa na to, da so praktični in da se dobro perejo.

Vsaka mati naj si pripravi čim več plenice. Za plenice je najboljša navadna rjava kotenina; izbrati moramo redko tkano. Preden jo razrežemo in zarobimo, jo moramo dobro preprati

Videl, boste,

kako je bilo pametno, da ste uporabili za svoja ročna dela material, ki je pobarvan z Indanthren-barvami. Z Indanthren-barvami pobarvane tkanine in volna se odlikujejo po neprimerljivi trpežnosti barv. Indanthren Vam je najboljšo jamstvo, da bo stalna in

príjetna pestrost v hiši

in prekuhati, da postane mehka in voljna. Taka kotenina zelo rada pije mokroto in je prav tako mehka kakor gaza za obveze. Ko je nekajkrat prekuhana, postane popolnoma bela. Za srajčke uporabite stare kose perila ali stare rjuhe, kajti važno je, da so mehke in da robovi ne tiščijo dojenčka, ki ima izredno nežno in občutljivo kožo. Novo blago je trdo, robovi gotovo tiščijo in šele po daljšem času se blago omehča; takrat pa dojenček že odraste in ne potrebuje več teh majcenih srajčk.

Pripraviti je treba tudi nekaj fla-

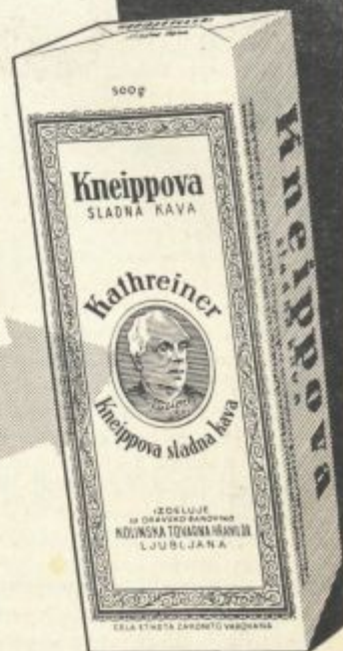

Strežnico ali zdravnico

spoznamo na prvi pogled samo po službeni obleki. Ravno tako spoznamo, ne da bi vprašali, pravo Kneippovo sladno kavo po zavitku z župnikovo sliko.

Odprta, v vrečah ali v zavitkih brez župnikove slike sploh ne obstoja

Kneippova sladna kava!

nelastih ali pletenih vrhnjih jopic in za hladno vreme nekoliko čepic. To in še nekaj velikih flanelastih plenice je vse, kar potrebuje novi zemljan v prvih šestih mesecih. Najbolj hvaležno je belo perilo, ker se lahko prekuha in poljubno suši na soncu, snaga pa je za dete mnogo večje važnosti, kakor pa lepo pisane barve. Šele ko dojenček sedi in začne lesti po sobi, mu je treba napraviti oblekice. Pa tudi za to opravo vzemite blago, ki se dobro pere. Nesmiselno je oblačiti dojenčka v svilo in drugo drago blago, ki ne vzdrži večkratnega pranja! Okoli vratu naj otrok nima gmbov in trakcev, kajti dojenček nosi vse v usta in se lahko z gumbom ali trakom davi. Čim bolj preprosto je oblačilo, tem boljše je.

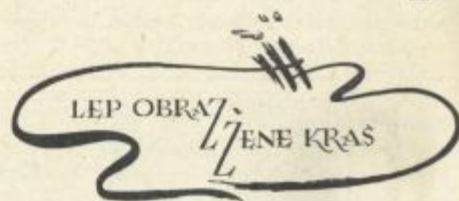
Ob mrzlem vremenu oblačimo otroka lahko tudi v pletene obleke in jopice. Te napravimo doma in za okrasek lahko s pridom uporabimo ostanke razne volne. Važno je, da je volna mehka, da ne žre, da ni barvana in ne more povzročiti raznih infekcij. S pridom uporabimo volno starih pletenih jopic, posebno v današnjih dneh, ko je volna tako draga in izbira majhna.

Za sprehode napravimo otroku flanelasto ogrinjalo (pelerino). Poletne oblekice okrasimo dojenčku s pisano vezanino. Če se otrok slini, mu priveržemo slinček iz mehkega blaga, nikdar pa ne iz povoščenega platna.

Dokler ne začne otrok hoditi, mu obuvamo mehke copatke. Večina mamic kar sama splete ali skvačka take copatke, ki so prav tople. Pozneje pa moramo nabaviti otroku čevljičke s podplatom in trdo peto.

Mlade mamice, ki s hrepenenjem pričakujejo otroka, naj si zaradi otrokove garderobe nikar ne belijo glave. Glavno je, da bo otrok na čistem in na suhem. Poglejte v omaro, našli boste vse polno starih reči, ki se dajo dobro uporabiti. Iz stare mamine bluze mu napravimo lično oblekico, iz očeteve srajce, ki je imela že raztrgane in zakrpane rokave, plečnik, napravimo oblačilce za igranje, iz svojih starih kombinež sešijemo srajčke; in tako res brez skrbi črtate iz svojega proračuna postavko za nabavo dojenčkove garderobe. Za dojenčka je staro blago dobro, močno in trdno blago pa prihranite za pozneje!

ab

Rada bi bila lepša

To je vroča želja sleherne ženske. S skrbno nego tudi lahko v resnici odpravimo marsikateri nedostatek, izboljšamo si držo, hojo; z masažo napravimo polt mehko in voljno, z gimnastičnimi vajami in primerno dieto si ohranimo vitkost itd. itd.

Danes se nočemo spuščati v poednosti lepoticenja, povedali bi vam radi le nekaj splošnih pravil. Zberi pogum in poglej se v ogledalo! Kritično in strogo! Če si še mlada in Ti kaže ogledalo še pravi dekliški čar, potlej ne misli na lepoticenje. Pojdi in uživaj mladost! Mladost je sama dovolj lepa in mična, vsaka krema, vsaka masaža in vsi lepoticni pripomočki bi jo utegnili samo pokvariti in skaziti.

Če si tik ob meji dekliške mladosti in se kažejo okoli oči že prve rahle gubice, tedaj si nabavi knjižico «Kako se naj žena neguje» in skrbno preberi vsa navodila. S pridom jih boš lahko uporabila. Časa ni mogoče zadržati, toda staranje lahko z nego zadržimo, svežo polt si z zmernim življenjem lahko ohranimo, prav tako lepoto postave, blesk las in svežost duha.

Če Ti pa ogledalo pove, da so gube neizbrisne, potem nikar ne obupaj. Vsako človeško razdobje ima svojo lepoto. Uživaj v lepoti hčerke, ne skusaj je posnemati in verjemi ogledalu, ki ti pravi, da je mladostni čar že za teboj. Pametna žena je tudi v poznejših letih lahko prav prikupna. Za obleko izberimo temnejše blago, ogibajmo se vsega, kar zbuja pozornost. Klobuk naj bo preprost, temen, okrajki so lahko širji, da zasenčijo čelo in oči. Poslovimo se od čevljkov z visoko peto. S kritičnim očesom opazujmo svoje sovrstnice! Kako smešne so v teh letih petlje na klobukih, visoke francoske pete, pretirano tesni stezniki! Moderni, pozornost zbujujoči klobuki povzročajo smeh, živahne kretnje, mladostno stopicanje zbuja pomilovanje. Šminko lahko še vedno uporabljaš, toda zdaj izberi mirne barve, rdečila temnejših odtenkov, ki bodo v skladu s tvojo poltjo. Počasi opusti barvanje las. Neokusen je starikav naguban obraz z modrikasto črnimi lasmi! Če si že barvaš lase, izberi prirodno barvo, kostanjevo, rjavo. Nikar pa ne zahtevaj platinastih, svetloplavih, rdečih ali modrikastočrnih odtenkov! Puder za obraz ne sme biti povsem bel. Sklada se naj s poltjo. Rožnati odtenki se preveč vidijo. Izberi rajši rumenkast puder! Obrvi naj ne bodo preozke. Če Ti peša vid, uporablaj brez sramu naočnike, kadar bereš v kavarni časnike. Bolje Ti bodo pristali naočniki, kakor pa spa-

Samo temeljito očiščena koža more biti lepa!

Poskusite enkrat sami. Nakapajte malo Scherk Gesichtswasser na kosček vate in otrite z njim lahko Svoj obraz. Po krepkem oživiljenju kože boste opazili, kako je Scherk Gesichtswasser prodril globoko v znojnice. Dokaz za delovanje: vata je popolnoma črna. Scherk Gesichtswasser čisti tako temeljito, da razkrajja vso nesnago in ogre. Scherk Gesichtswasser prodira v kožo in deluje od znotraj proti njeni površini, zaradi česar postaja koža lepa, nežna in gladka. Znojnice se iznebijo nesnage in koža spet lahko diha. Koža je bolj sveža in zdrava ter podaljšuje Vašo mladost za mnogo let. Scherk Gesichtswasser zapušča čisto nežno zaščitno tenčico, ki daje kot tanka nevidljiva prevleka hkrati idealno podlogo za puder. Na ta način imate dvojno delovanje in dvojni prihranek.

**Scherk
Gesichts-
Wasser**

čen obraz! Kadar sedeš za mizo, pazi, da kažeš oknu hrbet. V senci je Tvoj obraz bolj mikaven, v svetlobi se Ti blešči, in nehote se pačiš. Kretnje in hoja naj bosta umirjeni. Še vedno pazi na lepo držo, primerne nedrčke in steznike še dalje uporablaj. Krilo

naj postane za nekaj centimetrov daljše. Roke neguj slej ko prej! Tako boš tudi v starejših letih lepa, mikavna in privlačna.

Vse ob svojem času! To naj bo pravilo in vodilo lepoticenja za vsako ženo!

zž

Zjutraj pravilno - zvečer pa važno!

Mnogi si zjutraj sicer čistijo zobe, zvečer pa, predno gredo spat, na to najvažnejšo dolžnost svojemu zdravju pozabljajo. In vendar je temeljito čiščenje zob zvečer še bolj važno kot zjutraj. Sicer se začno jedilni ostanki med zobmi ponoči med spanjem kisati in povzročijo zobno gnitje (Karies), ki se ga popravi vsak tako boji. Zato zjutraj kot prvo, zvečer kot zadnje

Chlorodont

ZOBNA PASTA

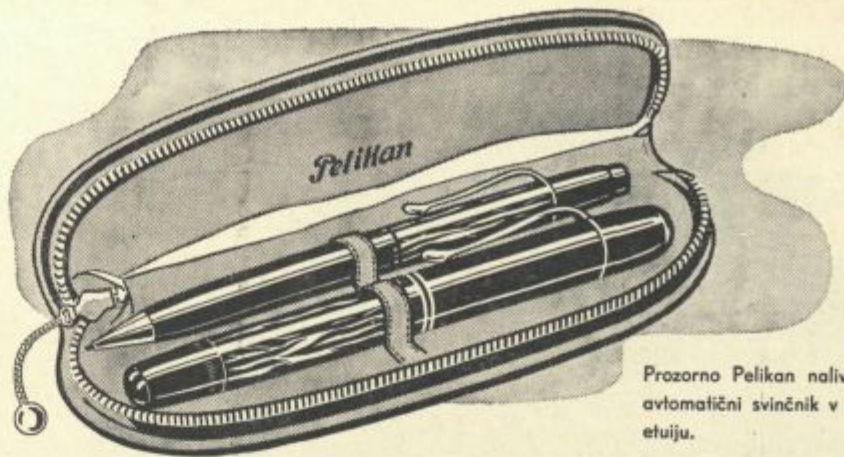
Delovni red

V GOSPODINJSTVU

Ko bi se ravnale po teoriji, bi se dele zvečer v udobnem natlanjaču s priljubljenim časopisom v roki. V praksi gledajo člani rodbine, da pridejo čimprej v posteljo. Ne bodo še spali, ampak kvarili si bodo oči in lomili v neudobnem položaju hrbte knjig in učbenikov. Mama in žena ne bo zdaj protestirala, temveč bo skušala kar najbolje uveljaviti večerni red. Če ni mogoče namestiti nad posteljnimi vzglavjem posebne luči, bo žena pripravila postelje tako, da bo luč svetila naravnost na knjigo, ne v oči. Pripravila bo čisto, gladko deščico za pod knjigo (da se ne umaže in raztrga odeja), da bo knjiga ležala na trdni podlagi. Preden gredo spat, si morajo vsi umiti v topli vodi vsaj obraz in roke, da se ne zamaže posteljina.

Gospodinja sama si po večini ne more privoščiti tako zgodnjega počitka. Bilo pa bi nespametno, če bi pri večerni svetlobi krpala ali šivala, ko lahko to stori pri dnevni svetlobi. Zvečer opravi rajši vsa dela, pri katerih si mora obleči delovni plašč. (Zvečer se ji ni treba bati neprijetnega obiska.) Iz sobe odnese vse nepotrebno, v kuhinji ima gotovo v kotlu toplo vodo. Pomije posodo, pospravi. Očisti obleko tistih rodbinskih članov, ki tega ne delajo sami. Pri tem pogleda, ali ne manjka kje gumb. Majhna popravila izvrši takoj.

Za umazano delo si gospodinja obleče star delovni plašč, da si ne umaže podnevnne obleke. Lase si zavaruje z ruto. Očisti gorišče štedilnika in peči, odnese pepel, prinese kurivo — skratka opravi po potrebi vsa tista dnevna dela, ki bi jo podnevi po nepotrebem zadrževala. Loščenje linoleja, brisanje tal v kopalnici — to je navsezadnje prav zdravo urjenje mišic. Prav tako ohrani svežo polt in poživi krvni obtok, če se umijemo najprej s toplo, potem pa z mrzlo vodo ter se dobro sfrotiramo z brisačo. Nato si gospodinja gotovo že zasluži, da tudi ona prebere zanimivo poglavje ali vsaj dnevne vesti in zadrema v sladki zavesti, da je storila vse, kar je bilo v njenem načrtu. Ko bo zjutraj vstala, bo vse v redu; novi dan se bo začel brez hitenja in nervoznosti. Vsi bodo imeli vse o pravem času pripravljeno, poslovlili se bodo od žene in matere, ki se bo smehljala. Veselili se bodo na povratek v mirni in lepo urejeni dom, kjer čaka ljubezniva žena - mati, ki ni utrujena kakor preganjana srna. Enkrat ali dvakrat na mesec je seveda na sporedu težje delo. V teh dneh je mati utrujena. Tedaj bodo spet oni drugi razumeli njeno slabše razpoloženje in ji bodo, kjer bo le mogoče, pomagali tudi pri tistih delih, ki jih sicer ne opravljajo, ki so vselej storjena, ne da bi člani rodbine vedeli — kdaj in kako.

Prozorno Pelikan nalivno pero in avtomatični svinčnik v safijanovem etuiju.

MILIJONI UPORABLJAJO V ELEGANTNI OBLIKI IN LEPI BARVI PELIKAN

pisalna pribora.

Lahko in lepo ležita v roki, hitro se da z njima pisati, enostavnose polnita!

Lepa in hkrati praktična sta oba pribora v finem usnjenem etuiju za torbico dame in za telovnikov žep gospoda.

Vprašajte svojega strokovnega trgovca za nju — pa tudi za druge lepe etuije za darilo!

K Pelikan nalivnemu peresu spada tudi Pelikan tinte za nalivna peresa.

Pelikan

nalivno pero in avtomatični svinčnik.

Pelikan nalivna peresa dobite v strokovnih trgovinah.

Konserviranje MESA V GOSPODINJSTVU

Konserviranje mesa in drugih živil ni šele iznajdba modernega časa, ampak že pradavni človek si je spravljal meso in živila za slabše čase. Tako sušijo divjaki že od nekdaj na soncu ne samo plodove in sadje, temveč tudi meso, posebno ribe. Polarni narodi uporabljajo spet deželo večnega leda in snega za naravno ledenico, da si dolgo ohranijo meso in mast nepokvarjeno.

Tudi civiliziran človek že od nekdaj konservira meso s hlajenjem. Na deželi daje meso v hladne kleti, po mestih pa v sodobne hladilnike, kjer meso zmrzne in se drži 4 do 6 mesecev. V zasebnih gospodinjstvih imajo za to električne ali navadne ledenice, v katerih je treba led obnavljati. Toda zmrzlo meso se mora, kakor hitro odmrzne, takoj uporabiti, drugače se kmalu pokvari.

Sušenje, s čimer se živlom odvzema voda, ni pri nas tako v navadi,

kakor v Južni Ameriki, Indiji in drugih vročih deželah. S sušenjem ne mislim seveda prekajevanja, kar je tudi pri nas običajno.

Važno je predvsem to, da meso nasolimo. Toda nasoljenje uničuje mikrobo samo na površini mesa. Meso nasolujemo bodisi na suho tako, da nasoljene kose mesa tesno natlačimo v leseno posodo in obtežimo z desko in kamnom. Tako odvzame sol mesu vodo, in meso se v tej solni raztopini drži mesec in še več. Ali pa damo meso naravnost v raztopino soli (slano vodo). Vzamemo 20 l prekuhane vode in ji pridamo 5 kg soli, 50 g solitra in 500 g sladkorja. Takšno meso navadno še prekadimo. Topli dim meso na površini suši, beljakovine se strjajo, zamašijo luknjice v mesu in tako ne pripuščajo dostopa zraka.

Še bolje in dalje časa ohrani meso sterilizacija, ki se da še lažje izvršiti v vsakem gospodinjstvu. Z visoko toploto se uničijo gnilobni zarodki. Gospodinja potrebuje za sterilizacijo samo patentne kozarce za vkuhanje, in sicer so boljši širši in manjši, tako ve-

liki, da more rodbina njih vsebino naenkrat uporabiti. Važni so pri tem gumijasti obročki. Ti morajo biti prožni, da se dobro prilagajo; zato morajo biti novi. Kozarce, pokrove in obročke je treba pred uporabo prekuhati, samo na vnani strani zbristati in jih povezniti na štedilnik, da se odkaplajo.

Meso, ki ga hočemo sterilizirati, najprej v pečici na pol opečemo (približno 1 uro) in samo prav malo podlivamo, nato pa odstranimo kosti, ga razrežemo in trdo natlačimo v kozarce, tako da so ti polni do dveh tretjin. Rohove kozarcev dobro obrišemo, da niso mastni, kozarce zapremo, damo v sterilizirni lonec, zavremo in pustimo vreti celo uro. Potem lonec odstavimo in pustimo, da se v njem kozarec shladi. Šele potem poskusimo privzdigniti pokrov in se prepričamo, ali se dobro prilaga. To poskusimo še enkrat čez 14 dni. Če damo potem sterilizirano meso na suh, zračen in hladen prostor, se drži leto in še dlje.

Če konservira gospodinja mastno meso (svinjsko), gos, raco, pečenice, jih lahko tudi čisto preprosto zalije z mastjo. Meso nareže, osoli in mehko speče. Medtem ocvre mast, je nekoliko nalije v lonec, potem pa naravna v eno plast koščke mesa, spet zalije z mastjo, in sicer tako, da niso nikjer zračni mehurčki. Tako potem nadaljuje. Nazadnje zalije vse s plastjo masti, tako da je nad mesom 2 do 3 cm masti. Ko se lonec ohladi, ga zaveže in da na suh, hladen prostor.

Sodobna gospodinja bo konservirala meso, ki ga hoče ohraniti za daljši čas, predvsem s sterilizacijo, ki je najcenejša, hkrati pa najbolj zanesljiva!

Ne pozabite na plačilo naročnine 78.— dinarjev

Nimela

preprečuje razdiranje petelj

in zajamčeno podaljšuje trpežnost ženskih nogavic. Steklenica din 30.— zadoštuje za 20 parov nogavic. Enostavna uporaba, navodilo priloženo vsaki steklenici. Zahtevajte originalno »NIMELA« v drogerijah in trgovinah. — **Samoprodaja »NIMELA« Celje, poštni predal 2**

Vrtna dela meseca aprila

Ponovno vas opozarjamo, da je treba v teh časih izrabiti vsak najmanjši košček plodne zemlje. Gotovo ste brale v časnikih, da v Londonu, v raznih mestih Švice in v Nemčiji uporabljajo vse okrasne parke in vrtove za povrtnino. Javni nasadi, ki so se poprej bohotali v cvetju, so zdaj posejani z zelenjavo. Vsak krompir, vsaka glavica solate je dobrodošla. Skrčite cvetlično gredo, če jo že nočete povsem opustiti, in izrabite vso zemljo, kolikor je le mogoče.

Povrtnina nam nadomešča drugo hrano, ki jo je danes težko dobiti, ali pa je tako strahovito draga, da ji nismo kos. Zelenjava vsebuje vse potrebne vitamine, predvsem se v tem odlikuje korenje, špinača, paradižnik, paprika in stročnice.

Meseca aprila pikiramo sadike v topli gredi. Na prostem pa sejemo solato, špinačo, petersilj, mesečno redkvico in korenje. Korenjenje je treba na redko sejati, potlej postanejo korenine močnejše. V topli gredi lahko sejemo rdečo peso, ohrovt, zgodnje zelje, kumarice in buče. Na prostem položimo čebulo, česen in šalotko. Čebula je zelo hvaležna in se povsod rada prime. Potaknemo jo kamorkoli, vsak prostorček izrabimo! Slabše, manjše gomolje porabi sproti v gospodinjstvu!

Na mnogih vrtovih se ob tem času pojavijo bolhe. Ugonobimo jih, če potrosimo gredo s pepelom.

Vrtna jagode je treba previdno očistiti.

Dalije, gladiole in druge cvetlice, ki smo jih čez zimo hranili v suhi kleti, damo na prosto. Letne cvetlice sejemo v majhne zabojčke ali pa v toplo gredo in jih presadimo šele tedaj, ko so sadike že dovolj odporne.

ab

Juvan Franc:

Pomlad na oknih

Minila je zima. Rastline hočejo z bujno rastjo nadomestiti, kar so zamudile v zimskem spanju. Tudi naše lončnice se pričenjajo prebujati, napejati cvetne in listne popke; zato jih prenesemo čim bliže k oknu. Lonce, ki so jih čez zimo prevlekle zelene alge, plesen in mah, umijemo z razredčenim lugom in trdo krtačo. Cvetice pa, ki jih nameravamo presaditi, odberemo, drugim pa odstranimo na vrhu za dober prst zemlje, ki je kislja in nerabna, ter jo nadomestimo s svežo.

Cvetice je treba tudi obrezati. Ravnajmo se približno takole: Lesnatih rastlin ne obrezujemo, marveč jim le izrežimo vse suhe, poškodovane ali kako drugače nerabne veje in vejice, razredčimo krono in popravimo one

odganjke, ki motijo lepo lice rastlini. Vsem drugim pol lesnatim in mesnatim rastlinam pa prikrajšajmo tudi poganjke za dve tretjini. Popolnoma pa odstranimo vse nezdrave, raztegnjene in zimske brsti. Čim bolj obrezujemo cvetice, tem lepše in bujneje nam bodo rastle in cvetele.

Prerahljane in obrezane cvetice postavimo na svetel prstori in jim pognojimo. Lončnice lahko gnojimo z umetnimi in naravnimi gnojili. Ker pa imamo te cvetice navadno v sobi, vzamemo rajši umetno gnojilo.

Pomlad pa je tudi najboljši čas za presajanje lončnic. Za presad določene lončnice vzamemo previdno iz lonca, razrahljamo s priostrenim klinčkom zemeljsko balo, odstranimo vse nagute ali kako drugače poškodovane koreninice, nikakor pa ne smemo popolnoma odstraniti koreninskega venca. Sobnemu šparglju tudi ne smemo odstranjevati gomoljev.

Zemeljski kepi oddrobimo vrhnjo plast in jo postavimo v nov, vsaj za 2 prsta večji lonec, v katerem je nekoliko sveže zemlje. Rastlinska kepa naj pride za 1—2 cm pod rob lonca. Sedaj zatlačimo zemljo med lonec in zemeljsko kepo s priostreno deščico. Na odtočno luknjico v loncu položimo črepinjo, da se ne zapre dohod svežega zraka in ima voda prost iztok.

Za lončnice potrebujemo mešanice težke, travniške zemlje, komposta ali sprstenine in rečni pesek. Rastline z debelimi mesnatimi koreninami, kakor so dracene, ankupe, palme in razne čebulnice, potrebujejo težjo prst; zato jim primešamo več težke prsti. Cveticam z drobnimi lasastimi koreninami pa damo do polovice rahle vrstne prsti in komposta. Za boljšo rast denemo na škaf zemlje pest kostne moke. Presajane rastline dobro zalijemo in jih varujemo pred soncem. Prve dni po presajanju rastlin ne zalivamo, marveč jih le ovlažimo, da se ne posuše. Šele ko prične cvetice poganjati, začnemo redno zalivati.

Ali morajo zdrave reči biti tudi prijetne?

Do tega zaključka je prišel tudi župnik Kneipp, razmišljaljoč o žitni kavi. S svojimi prijatelji je iskal in iskal, dokler se ni našel recept, po katerem se danes izdeluje sloveča »Kneippova sladna kava«. Ta kvalitetna sladna kava se odlikuje po izredno finem okusu, ki vsem ugaja. Jedro »Kneippove« se pretvarja namreč pri izdelovanju v sladni sladkor, ki daje kavi fin okus in vonj.

Povpraševanje po dobrem kvalitetnem blagu je čedalje večje. To je razumljivo, ker se kot posledica vojne blokade itd. uporabljajo v vedno večji meri umetna tkiva (surogati) volne, bombaža itd. Če hočete nabaviti še dobro blago v predvojni kakovosti, kupujte v Manufakturi NOVAK na Kongresnem trgu.

Lepa nevesta pripoveduje,
kako je našla
**LEPOTO IN
SREČO.**

„Še pred mesecem dni sem bila
neznatna in neprivačna“
pravi gospa G...

»S 25 leti sem se začela bati, da bom obse-
dela. Mnogo sem hodila po plesih, a moški,
tako je kazalo, me niso opazili. Neka prijat-
eljica, ki se je bila šele pred kratkim po-
ročila in ki je bila mlajša od mene, mi je
zaupno povedala: »Če hočeš, da se ti bodo
divili moški, moraš predvsem imeti svežo,
čisto kožo in lepo polt. Poizkusi tale prese-
netljiv recept za lepoto...« In danes mi
Vlado pravi, da ga je prav moj sveži, de-
kliško sijajni izgled najprej privlačil.

Glejte, kako sem ravnala: vsako noč sem
uporabljala rožnato kremo Tokalon, hrano
za kožo. Ta krema vsebuje dragocen ekstrakt
kožnih celic, ki ga je iznašel neki dermatolo-
g svetovnega slovesa. Ta krema hrani in
lepša kožo, ko spite. Zjutraj sem uporabljala
belo, ne mastno kremo Tokalon. V nekaj
dneh je moja kožo napravila svežo, čisto in
velurno gladko. Razširjene pore, zajedalci in
pege so hitro izginili! »

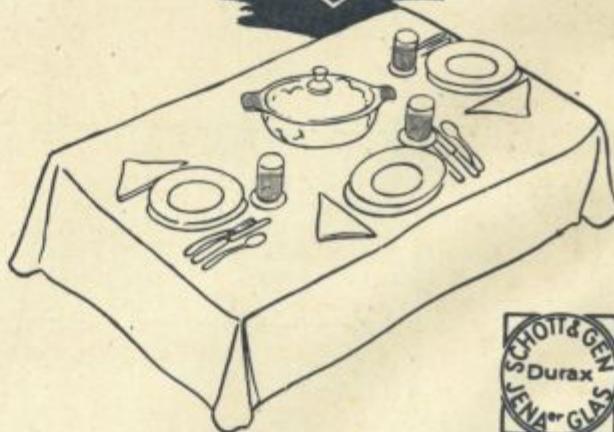
Alli VAS moški smatrajo za privlačno, za-
peljivo? Če ne, potem še danes poskrbite, da
olepšate svojo kožo, da svoj polt daste no-
vega življenja in privlačnosti s kremo Toka-
lon za hrano kože. Ne zamenjajte kreme To-
kalon z navadnimi kremami za obraz, ki ne
vsebujejo nikakih življenjskih elementov za
hrano kože.

Varčevati - toda ne odrekati se

dobri hrani, lepo po-
grnjeni mizi in prostim
popoldanskim uram.

JENA - STEKLO,
ki ne poka na ognju,
Vam pokaže pot!
Koristi redilni vsebini
jedi, je lepo za po-
gled in pripravno,
hkrati je lonec in namizna
posoda, prihrani Vam
dvojno pomi-
vanje.

JENA - STEKLO
KI NE POKA NA OGNJU,

JE POSODA Z NEOMEJENO MOŽNOSTJO VARČEVANJA

Bogata izbira oblik v vseh strokovnih trgovinah. - Tiskovine
in pojasnila dobite brezplačno pri Vašem trgovcu ali pri
Dr. Franjo Brössler, Ksaverska cesta 7a, Zagreb 12

**Od vlasnice
do najelegantnejše obleke**

vse dobite pri nas pod eno streho

Pošiljamo vsak dan in
sto paketov po pošti.
Naročajte tudi Vi blago
po pošti!

V e l e b l a g o v n i c a

Kastner & Ohler

Z a g r e b, l l i c a 4 i n 6